

A. VESALIUS

FACULTEIT GENEESKUNDE - PERMANENTE VORMING

AFGIFTEKANTOOR 3000 LEUVEN 1 - 27STE JAARGANG - NR. 1, MAART 2015 - P3A9092 - DRIEMAANDELIJKS JAN-FEB-MRT

VERENIGING VAN DE ALUMNI VAN DE
FACULTEIT GENEESKUNDE VAN DE KU LEUVEN - ALFAGEN

HERESTRAAT 49 - 3000 LEUVEN

KU LEUVEN

Inhoud

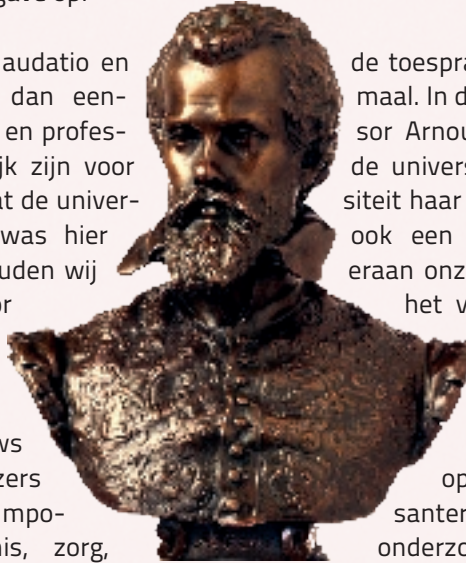
VOORWOORD	3
EDITORIAAL	4
NIEUWS VAN ALFAGEN	
Lidmaatschap 2015	7
Ereleden	8
Si non e vero	9
Viering Alumnus v/h Jaar 2014	9
Laudatio Alumnus v/h Jaar 2014	11
Dankwoord Alumnus v/h Jaar 2014	17
Lustrumvieringen	24
Ledendag - Arts van Morgen (7 maart 2015)	26
NIEUWS VAN DE FACULTEIT	
50 jaar Nederlandstalige Faculteit Geneeskunde	27
BMW	
4 ^{de} BMW-Alumni Quiz (30 januari 2015)	32
KUNST, CULTUUR EN REIZEN	
ACCO stelt voor: Palliatieve zorg in de praktijk	33
ACCO stelt voor: Netwerkgorg Zorgnet Vlaanderen	34
Boekbespreking: Netwerkgorg Zorgnet Vlaanderen	35
Boekbespreking: De medische renaissance van de twaalfde eeuw	36
Boekbespreking: De Ket van Jette	37
Boekbespreking: Praktijkmanagement voor de huisarts	38
Boekbespreking: Handboek verrichtingen in de huisartsenpraktijk	39
ANDREAS VESALIUS	
Het Andreas Vesaliusjaar 2014-2015	40
Fonds Cultureel en Historisch Erfgoed KU Leuven	40
Kalender van evenementen	40
H.J. Rega	42
De scrotale asymmetrie gerespecteerd op het nieuw Vesalius-monument in Zakynthos-stad	43
De Tsjechische Post brengt ons als tiende land in het Vesaliusjaar 2014 de 20ste Vesalius-postzegel	47
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	
Oncologie in Congo: een pril begin	48
NIEUWS UIT UZ LEUVEN	
Bouwen aan de toekomst: een nieuw vrouw- en kindziekenhuis	52
20 jaar dienst thoraxheelkunde in UZ	57
PROGRAMMA'S PERMANENTE VORMING	
Pentalfa	61
VERENIGING VAN ALUMNI VAN DE FACULTEIT GENEESKUNDE (ALFAGEN)	
.....	62
COLOFON	63

Voorwoord

Het kalenderjaar 2014 hebben wij in december afgesloten met de viering van de Alumnus van het Jaar. Het achtste Lenteconcert van ALFAGEN zorgde dan weer voor de echte jaarstart van 2015. Deze bijzondere feestelijkheden zijn een handelsmerk van de Alumnivereniging geworden. Wij verwennen onze leden met sociale, culturele en vooral uitzonderlijke manifestaties die mensen samenbrengen, waardering oproepen en vrienden maken.

Verslag en foto's van het Lenteconcert komen in het volgende nummer van het tijdschrift, maar de viering van de Alumnus van het Jaar nemen wij integraal in deze uitgave op.

Lees vooral de laudatio en en liefst meer dan een-professor Collen en profes-Alumni belangrijk zijn voor zakelijk het is dat de univer-Vesaliusviering was hier van. Daarom houden wij herhaaldelijk voor en verzoeken mee hierin ver-

de toespraak van de gevierde maal. In deze verhalen maken sor Arnout duidelijk waarom de universiteit en hoe nood-siteit haar Alumni koestert. De ook een duidelijk voorbeeld eraan onze grootste Alumnus het voetlicht te brengen wij onze leden om der te investeren.

Met het nieuws nemen wij de lezers maar steeds impo-medische kennis, zorg,

uit de UZ Leuven opnieuw mee naar de santer wordende 'Berg van onderzoek en innovatie'.

Wij hopen dat de Alumni zich thuis voelen bij ALFAGEN en dat ons A. Vesalius-tijdschrift een stevig bindmiddel mag zijn tussen studenten, Alumni, faculteit, UZ Leuven en de hele universiteit.

Em. prof. dr. C. Geens
Voorzitter ALFAGEN

Editoriaal

Wat heeft de A. Vesaliusviering ons geleerd?

De start

Het moet zowat einde 2008 geweest zijn toen em. prof. dr. Omer Steeno aan ALFAGEN de vraag stelde om na te denken over een viering ter gelegenheid van de 500ste geboortedag van de grootste Alumnus van de KU Leuven. Het leek ons verstandig om deze kwestie even te laten rusten alvorens een antwoord te geven, vermits wij in eerste instantie noch mensen, noch middelen of tijd vrij hadden om in zo'n project te investeren. Wij hadden bovendien al snel begrepen dat er over nadenken niet moeilijk was, maar dat wanneer wij 'ja' zegden, wij aan een onvoorstelbaar avontuur zouden beginnen waarvan het einde lang niet in zicht zou komen. En wij hebben dus 'ja' gezegd en zijn nog steeds totaal verbaasd over de realisatie en het succes van het 'A. Vesaliusjaar' met al wat erbij kwam kijken.

De Alumnivereniging

Van bij de start was onze voornaamste motivatie de betekenis die zo een viering aan onze Alumni en meer specifiek aan ALFAGEN kon geven. Om eerlijk te zijn realiseerden wij ons al van bij het begin dat wij met de figuur van A. Vesalius onze faculteit, de UZ Leuven, gans de universiteit én de stad Leuven mee onder de aandacht konden brengen. Onze grote kracht bestond erin dat wij konden rekenen op een heuse cohorte van Vesaliuskenners en liefhebbers en dat wij wisten dat zij onze betrouwbaarste soldaten zouden zijn. (Sommigen onder hen zijn reeds jarenlang gebeten door de figuur van onze grote anatoom en zijn zelfs zo bescheiden om te stellen dat zij maar 'bepaalde delen' van het Vesaliusverhaal beheersen.) Wij begrepen al snel dat er tussen elk koren ook kaf zat, maar toch verbaasde het ons hoeveel vermeende - naast de echte Vesaliuskenners en -fanaten - mee op de trein sprongen eens het verhaal vorm begon te krijgen.

Voor ALFAGEN en de eigen Alumni werd dit Vesaliusproject een groot succes. Onze elite van Vesaliusgetrouwen heeft de kans gekregen om haar kennis ter zake deskundig te etaleren. En dan zijn er de talloze Alumnileden en niet-leden, van onze faculteit en andere kringen, die zich herhaaldelijk in het Vesaliusverhaal onderdompelen.

De universiteit en de stad

In de vorige rectoraatsploeg hadden wij prof. Mart Buekers, de cultuurgesant van de universiteit, die al snel de talrijke mogelijkheden zag van een Vesaliusproject waarbij de samenwerking tussen de universiteit en de stad Leuven de garantie zou bieden voor een topevenement. Met de oprichting van de vzw KUnST Leuven werd de toverformule uitgevonden om maximale lokale betrokkenheid te realiseren, meer uitstraling te geven naar buiten en interesse te krijgen van de kandidaat-sponsors. En zo kon het M-Museum met een erg succesrijke en prestigieuze tentoonstelling uitpakken terwijl de zeer waardevolle stadscampus met de diverse anatomische theaters, het Museum HistarUZ en de Kruidtuin eindelijk in de schijnwerpers geplaatst worden. Ook de diverse lezingen, seminaries en culturele manifestaties konden rekenen op grote belangstelling. Kortom, KUnST Leuven werd een succesconcept, maar weerom dient vermeld dat het de Alumni van Geneeskunde en Farmaleuven zijn die de aanzet gaven, de grootste fondsen binnenbrachten en vooral op het terrein de attracties hebben uitgebouwd en bemand.

Andreas Vesalius

De kern van het hele verhaal is en blijft natuurlijk de grootste Alumnus van de KU Leuven, de anatoom Andreas Vesalius. Voor velen was het een hele ontdekking dat er zoveel accurate kennis aanwezig is over de persoon, de familie, de levensgeschiedenis en het werk van Vesalius. Let wel dat het vooral onze gedreven Alumni zijn die het meeste materiaal hebben aangebracht. De levensloop, de studietijd, de diverse verblijven in Leuven en elders in Europa, net als het onderzoek en de vragen daartoe, kwamen in een helder daglicht te staan.

Voor de vele aanwezigen bij de talrijke manifestaties werd het nu pas duidelijk dat het hier over veel meer gaat dan enkel de anatoom Vesalius. Wij hebben kennis kunnen maken met de wetenschapper, de onderzoeker, de leraar, de opleider, de arts, de apotheker, de kunstenaar en vooral de grote vernieuwer, met internationale faam, van de wetenschappelijke onderbouwde geneeskunde.

De nood aan een vervolg

Nu er zo hard gewerkt is, er zoveel materiaal werd verzameld en het duidelijk is dat Andreas Vesalius een prachtige merknaam is voor onze universiteit, zou het jammer zijn om wéér vijftig jaar te wachten alvorens alles weer vanonder

het stof te halen. Dit project heeft de Alumni, de faculteit, de UZ Leuven, de stad en heel wat andere mensen wakker gemaakt en hen doen beseffen dat in dit initiatief nog veel meer mogelijkheden zitten. Een aantal Alumni namen zelfs deel als spreker of waren betrokken bij diverse internationale symposia rond Vesalius. Ook regionale kernen en internationale Alumni kringen hebben interesse betoond. De sites op het stadscampus, het Collegium Trilingue en andere locaties kwamen in de belangstelling en verdienen verdere exploratie, uitbouw en zorg. Eigenlijk is de tijd rijp voor een A. Vesalius-studiecentrum, een leerstoel, een bibliotheek of een onderzoekseenheid.

Met dank aan Andreas Vesalius

Bij ALFAGEN zijn wij gelukkig verbaasd dat heel dit project tot een goed einde is gekomen. Wij zijn ervan overtuigd dat wij met onze 'werkgroep A. Vesalius' een voorname stuwende kracht waren en dat een belangrijke groep van onze 'Vesaliusdeskundigen' hun stempel hebben gedrukt op de viering, ontelbare uren en bovendien ruime persoonlijke bijdragen hebben geleverd om dit alles te doen slagen. Wij hebben vooral geleerd dat de samenwerking tussen Alumni, faculteit, UZ Leuven, universiteit en stad tot grootse realisaties kan leiden. Het zou dus jammer zijn om nu al de bladzijde om te draaien terwijl er nog zoveel interesse bestaat om met diverse initiatieven door te gaan. Wij hopen dat de faculteit en vooral de universiteit beseffen welke inspanningen de Alumni hebben geleverd en welke schitterende mogelijkheden er nog in de aanbieding liggen. ALFAGEN kijkt dus met belangstelling uit naar de uitnodigingen en initiatieven die tot ons gaan komen. Het kan toch niet zijn dat wij dit uniek project een stille dood laten sterven terwijl er nog zoveel onderzoeksmateriaal verborgen ligt en er steeds grotere internationale interesse bestaat voor de grootste Alumnus van de KU Leuven.

Em. prof. dr. C. Geens
Voorzitter ALFAGEN

Nieuws van Alfagen

Lidmaatschap 2015

Geachte collegae Alumni,

Hier zijn we dan weer met het eerste nummer van de 27ste jaargang van jullie geliefd A. Vesaliustijdschrift.

2014 was een zeer succesvol jaar voor ALFAGEN en niet het minst dankzij de vele inspanningen die onze Alumni-Vesaliusdeskundigen hebben geleverd. Uiteraard heeft jullie herhaalde aanwezigheid op de diverse manifestaties dit succes mee mogelijk kunnen maken. De verschillende andere inmiddels welbekende activiteiten hebben ertoe bijgedragen dat het een 'grand cru'-jaar werd!

Wij wensen van 2015 een even succesvol jaar te maken. Daarvoor hebben wij allicht onze Alumni opnieuw broodnodig. Zo danken wij alle leden die zich inmiddels met hun **lidmaatschapsbijdrage** hebben in orde gesteld. Onze nieuwe leden heten wij via deze weg zeer hartelijk welkom. De achterblijvers nodigen we uit om zich snel in regel te stellen.

Bijzondere appreciatie gaat uit naar hen die telkens weer iets meer voor hun vereniging doen.

Hierbij denken wij natuurlijk aan onze steeds groter wordende groep **ereleden** die diep in hun zak tasten voor ALFAGEN.

Daarnaast vermelden wij graag de collegae die steeds opnieuw onze afdeling **Ontwikkelingssamenwerking** steunen met een gulle bijdrage.

Nieuw is dat nu, bij de Vesaliusviering, een aantal Alumni een som hebben gestort op de bijzondere rekening van het **Fonds Cultureel en Historisch Erfgoed KU Leuven**. Dit laatste kan nog steeds en de regel blijft dat wie minimaal 125 euro op deze rekening stort toegelaten wordt tot de ALFAGEN-Vesaliuskring.

Mogen wij hierbij ook bijzondere aandacht vragen voor het u goed bekende **Anatomisch Theater**: de openstelling tijdens het Vesaliusjaar, en de mooie multimediale opstelling aldaar, heeft negenduizend bezoekers gelokt. Daarom

werd er beslist om dit theater tot september 2015 open te houden (alleen te bezoeken na afspraak met em. prof. dr. Missotten 0478/40 50 22 of stadsgids jos.vandeven@hotmail.com). Dit initiatief heeft echter zo zijn prijs en daarom doen wij dus een warme oproep om met vele Alumni, al was het maar een kleine bijdrage, te storten op de aparte rekening vermeld in dit nummer van het tijdschrift. Het zou erg jammer zijn indien wij deze buitengewone expositie in een uniek kader voortijdig zouden moeten stopzetten.

Nogmaals hartelijk dank voor al wat onze Alumni reeds deden voor hun vereniging en wij beloven u dat onschatbare vreugde en voldoening uw deel worden.

Em. prof. dr. C. Geens
Voorzitter ALFAGEN

Ereleden 2015

Dokter	ABRAMS	Morton
Dokter	AGTEN	Clement
Dokter	COENEGRACHTS	Jean Louis
Dokter	DE NEF	Jaak
Dokter	DE PAEP	Jan
Dokter	DE WITTE	Elisabeth
Dokter	DEROOVER	Marc
Em. prof. dr.	GEENS	Chris
Em. prof. dr.	JAEKEN	Jaak
Dokter	KETELS	Robert
Em. prof. dr.	KNOCKAERT	Daniël
Dokter	KUMS	Renilde
Dokter	LACQUET	Francoise
Dokter	LEONARD	André
Em. prof. dr.	LERUT	Antoon
Dokter	NIETVELT	Gustaaf
Prof. dr.	THOMEER	Michael
Dokter	VAN DER DONCK	Paul
Prof. dr.	VAN HOOTEGEM	Philippe
Prof. dr.	VAN RAEMDONCK	Dirk
Dokter	VAN RANSBEECK	Hilde
Dokter	VERHOEVEN	Eric
Prof. dr.	VERSLYPE	Chris

Een bijzonder dankwoord gaat naar onze groeiende groep ereleden die jaarlijks hun erelidbijdrage (150 euro) storten. ALFAGEN kan dankzij deze Alumni een aantal activiteiten steunen en opzetten. Ereleden worden daarom door ALFAGEN als echte VIP's behandeld en kunnen rekenen op bijzondere aandacht en zorg bij diverse activiteiten. De bijgewerkte namenlijst kan u steeds vinden op: www.vesaliusonline.be. Nieuwe ereleden zijn natuurlijk nog altijd meer dan welkom!

Em. prof. dr. C. Geens
Voorzitter ALFAGEN

Si non e vero

Sinds jaren bestrijdt de overheid de files op de wegen met allerhande maatregelen zoals het subsidiëren van het openbaar vervoer, het extra belasten van de auto's of het stimuleren van het rekeningrijden. Alles zonder resultaat. Misschien omdat langere files meer brandstof verbruiken, en meer btw en accijnzen opbrengen voor de staat.

Zou het niet beter zijn het netwerk van slimme camera's aan te wenden om de tijd te meten die auto's verliezen door de files? Daarbij hoort dat de overheid aan elke wagen in de file een kleine vergoeding betaalt voor de verloren tijd, bijvoorbeeld een euro per verloren kwartier. Het zou de overheid een incentive geven om afdoende maatregelen te bedenken om het mobiliteitsprobleem op te lossen in onze dichtbevolkte regio, met zijn werklustige inwoners.

Em. prof. dr. Luc Missotten

Viering Alumnus van het Jaar 2014 (3 december 2014)

Op 3 december 2014 beleefde ALFAGEN weer haar jaarlijks hoogtepunt: de viering van de Alumnus van het Jaar. Als onze negende Alumnus werd **em. prof. dr. Désiré Collen** verkozen tijdens de le- dendag op 17 mei 2014. Het selectiecomité kwam bij prof. Collen uit om verschillende redenen: hij is een briljant onderzoeker, maar ook een model manager en niet in het minst een gedreven KU Leuven Alumnus, naast nog zoveel meer ... Dit alles werd zeer treffend geïllustreerd in de laudatio door prof. dr. Jef Arnout, groepsbeheerder Groep Biomedische Wetenschappen, voorafgegaan door de verwelcoming en een inleidend woord van dr. Ann Cornelis, ALFAGEN-voorzitter ad interim. Een ontroerde laureaat bracht een dank- woord uit in zijn typische stijl. Prof. dr. Wim Robberecht, vicerector Groep Bio- medische Wetenschappen, sloot het officiële gedeelte van de viering af met een luchtige toespraak gelardeerd met anekdotes. De aanwezigen werden ten slotte beloond met een rijkelijk 'gestoffeerde' receptie.

Em. prof. dr. Désiré Collen

Dr. Ann Cornelis

Het is nu uitkijken naar de Alumnus van 2015 op ba- sis van volgend beproefd scenario. We stellen de lijst van genomineerden samen rond half april, en maken de naam van de winnaar bekend op het ledencongres van 9 mei 2015. De viering gebeurt, zoals voorheen, op de eerste woensdag van december. Beste Alumnus, beste lid van ALFAGEN, u bent nu aan zet! Stuur ons de naam van uw kandidaat met uitgebreide motivatie, zijnde uitzonderlijke verdiensten vooral op gebied van opleiding, onderzoek, en/of maatschappelijk dienstbe- toon. **We verwachten uw schrijven vóór 15 april 2015.**

Het verkiezingscomité, samengesteld uit leden van het bestuur van ALFAGEN en de faculteit, buigt zich half april 2015 over de kandida- tenlijst, en kiest wie de prestigieuze titel 'Alumnus van het Jaar 2015' zal mogen dragen.

Em. prof. dr. J. Jaeken
Secretaris ALFAGEN

Laudatio Alumnus v/h Jaar 2014 (door prof. dr. J. Arnout)

Het is mij een genoegen prof. Désiré Collen te mogen inleiden als Alumnus van de Faculteit Geneeskunde van het jaar 2014.

Ondanks zijn gevulde carrière en vele verwezenlijkingen is prof. Collen eerder bescheiden gebleven en had hij in de aanloop van dit feest gevraagd superlatieven te vermijden. Ik zal me dan ook beperken tot controleerbare feiten.

Prof. dr. Jef Arnout

Door het schrijven van zijn memoires '**Een hart voor onderzoek en ondernemen**' heeft prof. Collen het me enerzijds gemakkelijk gemaakt maar anderzijds ook moeilijk. Gemakkelijk omdat ik op deze memoires kan beroepen en u wat ik aanhaal kan controleren. Ik zou me zelfs kunnen beperken tot u allen uit te nodigen zijn memoires te lezen. U zal ongetwijfeld de keuze van de Alumnus van het Jaar niet alleen begrijpen maar ook direct onderschrijven. Prof. Collen heeft blijkbaar voor de nodige kopieën gezorgd.

Prof. Collen heeft het me ook moeilijk gemaakt omdat zijn gevulde carrière bezwaarlijk kort samen te vatten is. Ik doe toch een poging aan de hand van drie thema's: prof. Collen als student, als wetenschapper en ten slotte als leidinggevende en ondernemer.

Prof. Collen als student

Prof. Collen startte zijn studies geneeskunde aan de KU Leuven in oktober 1961. Blijkbaar ontpopte hij zich snel als een student met een brede nieuwsgierigheid. 'Curiosity driven' noemen ze dat tegenwoordig. Hierdoor komt hij in contact met onderzoekers zoals prof. Marc Verstraete, Guido Tytgat, René De Vreker en anderen en werd hij in 1963 student-onderzoeker op het labo van prof. Verstraete rond een project over de omzetting van plasminogeen. Het werd zoals bij de meeste beginnende onderzoekers een project met vallen en opstaan of beter met opstaan en

vallen met aanvankelijk veelbelovende resultaten die uiteindelijk minder stevig blijken te zijn. Prof. Collen kwam snel tot de conclusie dat zijn kennis van de biochemie onvoldoende was om zijn onderzoek grondig te voeren en schreef zich in als student chemie aan de Faculteit Wetenschappen. Vandaag werkt de doctoraatsschool aan een programma van carrièreplanning. Prof. Collen deed dit al lang voordat hij aan een doctoraat begon en lang voor er zelfs maar sprake was van een doctoraatsschool.

Het resultaat was dat prof. Collen in 1968 afstudeerde als doctor in de genees-, heel- en verloskunde en in 1969 als licentiaat in de scheikunde en licentiaat in de medische wetenschappen.

Prof. Collen beperkte zijn zelfontplooiing in zijn studententijd niet tot kennis en wetenschap. Ook dat is te lezen in zijn memoires maar ik verwijs graag naar een artikel in het tijdschrift Knack ergens begin 1993 met een mooie foto die ook lang in de koffiekamer van het labo op de negende verdieping heeft gehangen met prof. Collen, genietend kijkend naar een goed glas wijn. Wellicht is hierbij het gezegde van toepassing: 'wijn op bier is plezier'. Prof. Collen is inderdaad niet alleen een gefocuste wetenschapper en ondernemer maar ook een levensgenieter.

Prof. Collen als wetenschapper

Zoals eerder gezegd raakte prof. Collen al tijdens zijn studies gebeten door het wetenschappelijk onderzoek. Zijn licentiethesis chemie resulteerde in 1970 in een eerste Nature paper. Op zich is dit hoogst uitzonderlijk en dus het vermelden waard. Nadat hij afstudeerde als arts en biochemicus vervolledigde prof. Collen zijn wetenschappelijke vorming met studieverblijven bij Alan Johnson in New York in 1971 en bij Birger Blombäck aan het vermaarde Karolinska Instituut in Stockholm in 1972-73. Daarop volgde in 1974 een doctoraat in de scheikunde over humaan plasminogeen en een doctoraat in de geneeskunde over het metabolisme van plasminogeen en protrombine. Verder volgde nog een medische specialisatie met een erkenning als klinisch bioloog.

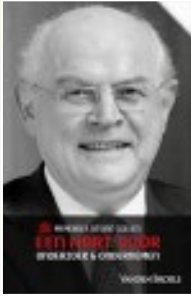
Zijn doctoraatsthesis in de geneeskunde legde de basis voor de ontdekking van α_2 -antiplasminen en leidde tot het volledig begrijpen

van de fibrinolyse en het tPA verhaal. Prof. Collen bestempelt de ontdekking van antiplasmine als eerder toevallig. De ganse carrière van Désiré indachtig ben ik evenwel overtuigd dat eerder de volgende uitspraak van Louis Pasteur op haar plaats is: *"Dans les champs de l'observation le hasard ne favorise que les esprits préparés"*. Deze uitspraak van Pasteur is ongetwijfeld ook van toepassing op wat prof. Collen uit de samenwerking met een hele reeks buitenlandse en Vlaamse onderzoekers kon halen. Denken we maar aan de bijdragen van prof. Jos Vermylen, prof. Alfons Billiau, Bjorn Wiman, Dick Rijken, Osamu Matsuo, prof. Marc Hoylaerts, prof. Roger Lijnen, prof. Frans Vande Werf, de wetenschappers van Genentech, later ook prof. Peter Carmeliet, ... De namen van hen en nog vele anderen alsook erkentelijkheid van prof. Collen voor hen zijn in zijn memoires te lezen.

Prof. dr. Wim Robberecht

De wetenschappelijke bijdrage van prof. Collen in het domein van trombose en hemostase zijn tegelijk breed en diepgaand. Zo is onder leiding prof. Collen onder meer het complexe mechanisme van de neutralisatie van trombine door antitrombine ontrafeld. Dit werk vormt de wetenschappelijke basis voor de ontwikkeling van laag moleculair gewicht heparines en de diagnostiek van 'prothrombotic state'. Zijn werk in het domein van de fibrinolyse en trombololyse is ongetwijfeld het meest zichtbaar en geniet wereldwijde erkenning. De opzuivering van tPA uit de Bowes melanoma-celijn werd op punt gesteld en opgeschaald; de fibrinespecificiteit van tPA werd opgehelderd, een samenwerking met Genetech werd opgestart om tPA te kloneren en de nodige patenten werden genomen. De fundamenten werden gelegd om van tPA een geneesmiddel te maken. Een van de eerste trombololyse-experiment met tPA, gezuiverd uit de Bowes melanoma-celijn, gebeurde in Rotterdam bij een patiënt met trombose na een niertransplantatie. Begin 1982,

toen ik pas de onderzoeksgroep van prof. Vermylen had verhoogd, had ik het genoeg door prof. Collen als vrijwilliger te worden aangeduid om een dosis tPA naar Rotterdam te brengen voor nog een dergelijke patiënt. Uit mijn beginperiode in het labo herinner ik me ook levendig de 'preklinische' experimenten met het 'copper coil' trombosemodel in honden in het labo van prof. Van de Werf en verder de eerste studies bij patiënten met een hartinfarct.

Eens Genentech er in geslaagd was voldoende rtPA te produceren volgde een serie uitgebreide patiënten-studies zoals de TIMI en GUSTO trials die nodig waren om rtPA als geneesmiddel te valideren. Prof. Collen heeft met zijn voortdurende fundamenteel/academische onderzoeksprojecten en valorisatiestudies heel wat fundamentele wetenschappers en klinici meegezogen in zijn succesverhaal van tPA.

Prof. Collen is niet alleen de componist van de tPA partituur van benchto-bedside maar ook de dirigent van het orkest dat deze partituur zou uitvoeren met musici van over gans de wereld. Het is een indrukwekkende partituur geworden en een indrukwekkend orkest. De publicatielijst van prof. Collen telt meer dan 650 peer-reviewed research papers en ruim 170 overzichtsartikels. Daarnaast staat een reeks US patenten op zijn naam.

Prof. Collen werd dan ook een van de meest geciteerde Vlaamse wetenschappers.

Begin de jaren '90 verscheen prof. Collen in de ISI top 100 ranking van biomedische wetenschappers als 50ste en enige in de subcategorie hematologie. Zijn internationale wetenschappelijke erkenning resulteerde verder in verschillende eredoctoraten en een reeks prestigieuze wetenschappelijke onderscheidingen.

Prof. Collen als leidinggevende en ondernemer

Om als wetenschapper zo veel uit je zelf, je medewerkers en je omgeving te halen moet het ondernemen je in het bloed zitten. Prof. Collen beschikte over het natuurlijke leiderschap om mensen te motiveren, te laten samenwerken en een onderzoeksgroep lokaal en over de grenzen heen uit te bouwen.

Prof. Collen kreeg de leiding over het Centrum voor Moleculaire en Vasculaire Biologie in 1990 en verruimde deze onderzoeksgroep enkele jaren later met een VIB departement, nu VIB-3 genoemd. Hij was bij mijn weten ook de eerste departementsvoorzitter die aan zijn onderzoeksgroepen de opdracht gaf beleidsplannen te maken en die voor te leggen aan een 'Scientific advisory Committee'. Prof. Collen had zijn eigen lat hoog gelegd en daagde vervolgens zijn medewerkers en collega's uit hetzelfde te doen. Hoeveel keer hebben we van hem op de stafvergaderingen niet gehoord: "Where is the meat?"

Prof. Collen is een leider die mensen weet te overtuigen en het maximum uit hen te halen. Hij is ook een ondernemer met de eigenschap om steeds opnieuw de juiste keuzen te maken. Het leeuwenaandeel van de royalties liet hij via LRD vzw en de Collen Foundation (nu LSRP) terugvloeien naar het academisch onderzoek onder vorm van infrastructuur en onderzoekskredieten. De memoires van prof. Collen hebben terecht de titel 'Een hart voor onderzoek en ondernemen'.

De laatste jaren besteedt prof. Collen steeds meer aandacht aan valorisatieprojecten.

Ik herinner me nog levendig het moment en de plaats toen hij me zei: "Joseph, nu ga ik met 50 miljoen BEF een bedrijf opstarten en een geneesmiddel *naar* de markt brengen". Thromb-X werd boven de doopvont gehouden en later Thrombogenics met als doel Staphylokinase op de markt te brengen als 'tPA for the poor'. Het heeft hem veel meer dan 50 miljoen BEF gekost en heel veel energie om een geneesmiddel op de markt te krijgen. Staphylokinase is het tot zijn spijt niet gewor-

den. Iedereen weet echter dat Jetrea de markt niet had gehaald zonder prof. Collen als leider, onderzoeker en ondernemer.

Geachte prof. Collen, beste Désiré, alle feitelijkheden die ik hier heb aangehaald, en nog veel meer, zijn in uw memoires te lezen. De titel ervan 'Een hart voor onderzoek en ondernemen' past uitstekend bij de selectie als Alumnus van het Jaar. Uw onderzoek heeft onder meer geleid tot een geneesmiddel voor de behandeling van onder meer hartinfarcten. tPA was er niet gekomen zonder u als persoon met een hart; een hart voor mensen en een hart voor onderzoek en ondernemen.

Ik heb beloofd me tijdens de laudatio te houden aan controleerbare feiten en me van superlatieven te weerhouden. Weinigen evenaren echter uw onderzoeks-output en dat zowel qua aantal publicaties als qua impact. Weinigen evenaren u in het aantal bruikbare patenten. Er zijn ook weinig Alumni die een vergelijkbaar ondernemersloopbaan kunnen voorleggen. Superlatief, is dat niet de overtreffende trap?

Vandaag wordt u terecht Alumnus van het Jaar bij de Faculteit Geneeskunde.

Er staat u ongetwijfeld aan deze universiteit nog een hele toekomst voor de boeg als Alumnus van het Jaar. Misschien komt de Faculteit Wetenschappen volgend jaar op de idee om u uit te kiezen als hun Alumnus van het Jaar. Ik denk trouwens dat er ook een kans in zit om Alumnus te worden bij de Groep Humane Wetenschappen. Een baccalaureaat filosofie die dit allemaal heeft verwezenlijkt, is dit binnen de Groep Humane Wetenschappen ook geen titel van Alumnus van het Jaar waard?

Geachte prof. Collen, beste Désiré,

Van harte proficiat!

Prof. dr. J. Arnout
Groepsbeheer Biomedische Wetenschappen

Dankwoord Alumnus v/h Jaar 2014

Een loopbaan belicht in enkele anekdotes

Mag ik vooreerst ALFAGEN van harte bedanken voor mijn selectie tot Alumnus van het Jaar 2014. Het traject van ThromboGenics NV dat als een komeet naar de Bel20 doorstootte in 2013 (maar er het jaar nadien prompt weer uitviel), zal hieraan wel niet vreemd zijn. Het blazen van ThromboGenics is nu echter totaal verbleekt, volgens mij door de verkeerde beslissing in het bestuur om het bedrijf te reoriënteren van cardiovasculaire naar oftalmologische geneesmiddelen (wat mij trouwens heeft doen afhaken). Ik hoop dan ook dat ALFAGEN geen spijt heeft van deze keuze.

Toen ik in 1963 als student geneeskunde naar het laboratorium van prof. Marc Verstraete ging om wat bloed te geven voor een experimenteel project, besepte ik niet dat dit een gelukstreffer was. In het weliswaar nog relatief kleine labo voor Bloedstolling dat door Marc Verstraete in 1955 gestart was als éénmansbedrijf, en waar vooral onderzoek naar patiëntgebonden problemen verricht werd, heerste een sfeer van samenhang en inzet. Over de komende jaren groeide de groep uit tot een

Em. prof. dr. Désiré Collen

60-tal leden, waarin Jos Vermeylen, Raymond Verhaegen, Roger Lijnen en ikzelf progressief zouden doorgroeien naar leidinggevende functies. Het labo werd achtereenvolgens herdoopt tot Centrum voor Trombose en Vasculair Onderzoek en thans Centrum voor Moleculaire en Vasculaire Biologie, en verkreeg een internationale reputatie.

In 1973 werd onder impuls van rector Pieter de Somer en Algemeen Beheerder Guido Declercq de technologie transfer organisatie 'Leuven Research and Development vzw (LRD)' opgericht met als doel 'bij te dragen tot de ontwikkeling van het onderzoek, onder meer door de vindingen te beschermen, studies en onderzoeken langs met derden aangegane researchcontracten, te valoriseren en de opbrengsten ervan ter beschikking te stellen voor verder (wetenschappelijk) onderzoekswerk aan de KU Leuven'. In deze valorisatiegeë orienteerde omgeving sloot ik in 1976, met de instemming van prof. Verstraete, een overeenkomst met LRD waarbij 'dr. D. Collen en zijn medewerkers, tewerkgesteld aan de KU Leuven, ten voordele van de vzw LRD afstand doen van alle juridische, commerciële en financiële rechten en de uitoefening ervan, die verbonden zijn aan onderzoeksresultaten bekomen in het kader van hun opdrachten aan de KU Leuven. LRD verplicht zich ertoe naar best vermogen de juridische, commerciële en financiële belangen van dr. D. Collen en zijn medewerkers te behartigen en te verdedigen'.

In 1977 bestudeerden we, in samenwerking met Alfons Billiau van het Rega Instituut, de inhibitie van plasminogenactivatoren, gesecreteerd door kwaadaardige cellen in cultuur in de hoop met synthetische inhibitoren de maligniteit te kunnen onderdrukken. Om geconditioneerd cultuurmedium te produceren introduceerden we eind 1978 een melanoma cellijn (Bowes cellijn) in onze laboratoria. Deze cellijn was reeds in 1974 ontwikkeld uit een longmetastase van een melanoma en men wist dat ze grote hoeveelheden plasminogen activator secreteerde, die echter niet verder gekarakteriseerd was. In retrospect was de selectie van deze cellijn een uitzonderlijke gelukstreffer, daar ze nog steeds de kampioen is voor de productie en secretie van het natuurlijke t-PA (tissue-type plasminogen activator), de fysiologische plasminogen activator die bloedklonters in ons lichaam verwijdert. De doorbraak kwam er in februari 1979 toen bleek dat de melanoma activator net zoals de fysiologische activator uit ons bloed sterk bond aan het fibrine van een bloedklonter en op die manier de klonterafbraak orchestreerde. Op 10 juni 1980 werd een patent aanvraag 'Plasminogen Activator and pharmaceutical composition having thrombolytic activity' ingediend langs LRD.

De ontwikkeling van t-PA tot een succesvol geneesmiddel voor de behandeling van vnl hartinfarct en hersentrombose vereiste de jarenlange samenwerking van verschillende groepen in academia en in de farmaceutische industrie. De geschiedenis hiervan is weerspiegeld in een paar honderd publicaties van onze groep en enkele duizenden in totaal, maar is ook kort samengevat in een aantal editorials in overzichtsartikelen (bv. *Circulation* 72, 18-20, 1985; *Thromb. Haemost.* 78, 742-746, 1997). Hoewel het gepast zou zijn, de meerdere tientallen belangrijke medewerkers en bijdragen aan de ontwikkeling van t-PA hier expliciet te erkennen, valt dit buiten de beschikbare ruimte en moet ik helaas verwijzen naar o.a. de hierboven genoemde publicaties.

© KU Leuven - Rob Stevens

Toch wil ik nog even een nieuwe toevalstreffer illustreren. Twee dagen na het neerleggen van de t-PA octrooiaanvraag stelden wij onze eerste resultaten met melanoma t-PA voor op het 'Fifth Congress on Fibrinolysis' in Malmö, Zweden. Na mijn lezing werd ik benaderd door dr. Diane Pennica, een jonge moleculaire biologe die juist aan de slag gegaan was bij Genentech Inc, toen een jong Californisch bedrijfje met minder dan honderd werknemers (thans meer dan 12.000). Zij stelde voor om het t-PA gen te cloneren en recombinant t-PA te maken voor klinisch gebruik. Kort daarna werd een licentieovereenkomst afgesloten langs LRD en Genentech maakte van t-PA zijn hoofdproduct waardoor het met een enorme investering van personeel en middelen erin slaagde om in november 1987 (in zeven jaar tijd) de goedkeuring van de FDA te krijgen voor de behandeling van hartinfarct.

De commercialisering van t-PA door Genentech heeft een aanzienlijke royalty stroom naar de KU Leuven teweeggebracht. Om de bestemming van deze middelen te kanaliseren werd in 1988 onder impuls van rector R. Dillemans, de vzw D. Collen Research Foundation (thans Life Sciences Research Partners vzw) opgericht, waarlangs ongeveer de helft van de royalties (ongeveer 71 miljoen euro) besteed werden aan o.m.

Em. prof. dr. Désiré Collen

fellowships voor afgestudeerden vnl. naar de USA (een honderdtal), de financiering van de uitbouw van ons laboratorium (tot een twintigtal medewerkers gefinancierd per jaar), de medefinanciering van de negende verdieping Onderwijs en Navorsing 2, Campus GHB (75 miljoen BEF), een gastenverblijf (gastenhuis J. Vander Eecken) in het Groot Begijnhof (50 miljoen BEF), medefinanciering van de Specifiek Pathogeenvrije Afdeling (Afdeling Marc Verstraete) negende verdieping GHB (150 à 200 miljoen BEF), ...

Toen vanaf eind 1987 recombinant t-PA beschikbaar werd voor de behandeling van acuut hartinfarct bleek al snel dat de kostprijs van een behandeling (rond tweeduizend dollar) prohibitief hoog was voor een groot aantal landen. In 1990 was echter gebleken uit een samenwerking met de groep van O. Matsuo (mede-uitvinder op het t-PA patent), dat het bacteriële eiwit Staphylokinase veel eenvoudiger en goedkoper kon geproduceerd worden. Ons laboratorium heeft zich de eerste helft van de jaren 1990 dan ook toegelegd op de studie van het werkingsmechanisme en het therapeutische effect van Staphylokinase, waaruit het potentieel overduidelijk werd (zie Nat. Med. 4,279-284, 1998). Een grote farmaceutische partner voor de klinische ontwikkeling van Staphylokinase (toendertijd geschat op tenminste 50 miljoen euro) kon echter niet gevonden worden. Een 'poor man's t-PA' was nu niet direct een grote prioriteit voor 'Big Pharma'.

We hebben dan ook geprobeerd deze ontwikkeling zelf te financieren door achtereenvolgens een Belgische NV (Thromb-X NV) op te richten om de octrooirechten op Staphylokinase in onder te brengen, en een Ierse maatschappij ThromboGenics Ltd om de productie en klinische ontwikkeling te organiseren. Om dit op een fiscaal haalbare manier te orchestreren was het nodig om een tijdlang naar de UK te emigreren, waar ik tussen 1998 en 2004 'non-domiciled resident' was. Alle afspraken en overeenkomsten daartoe werden echter op transparante en correcte wijze afgesloten. Deze geschiedenis is meer gedetailleerd verteld in mijn memoires 'Een hart voor onderzoek en ondernemen' van 2009.

Om een lange geschiedenis kort te maken bleek in 2002 dat de vnl. Canadese en Engelse cardiologen akkoord waren om mee te werken aan een fase III studie (kostprijs ongeveer 30 miljoen euro) bij 8000 patiënten met acuut hartinfarct waarin Staphylokinase vergeleken werd met Streptokinase (de toenmalige standaard in die landen). Toen we praktisch klaar waren voor de studie verwachtten zij echter dat Staphylokinase met het efficiëntere t-PA vergeleken werd, wat een studie bij 15.000 patiënten vereiste en een kostenplaatje van inmiddels meer dan 150 miljoen euro. Gewoon onbetaalbaar om een poor-man's t-PA te ontwikkelen met als gevolg dat Staphylokinase uitgelicentieerd werd aan een Indisch bedrijf waar het thans een stille dood aan het sterven is. En dit na minstens 50 manjaar onderzoekswerk, 70 publicaties en meerdere miljoenen euro investeringen.

Tijdens onze roadshows eind jaren 1990 om fondsen te vinden voor de Staphylokinase ontwikkeling werd ons herhaaldelijk op het hart gedrukt dat ThromboGencis Ltd met Staphylokinase een 'one-trick pony' was en dat het quasi onmogelijk zou zijn om het nodige risicokapitaal aan te trekken zonder een projectportefeuille of tenminste een pijplijn aan producten. Zo is stilaan de strategie ontstaan om 'immature' projecten van academische instellingen zoals KU Leuven en VIB in te licenciëren en er 'translationeel' onderzoek op uit te voeren om 'het kaf van het koren' te scheiden voor verdere ontwikkeling. Dit bleek zeer goed te werken en eind 2005 hadden we een portefeuille opgebouwd met vijf producten in klinische ontwikkeling (microplasmine voor oculaire injectie, microplasmine voor ischemische hersentrombose, Staphylokinase voor acuut hartinfarct, anti-F VIII MAB voor diepe veneuze trombose en anti-PIGF voor solide tumoren). Het ogenblik leek dan ook gekomen om een versnelling hoger te schakelen.

In mei 2006 werd ThromboGenics NV opgericht met de bedoeling een beursintroductie voor te bereiden, wat gebeurde op 6 juli 2006. Die periode was niet ideaal maar lukte aan een intekenprijs van 4,5 euro, wat overeenkomt met een 'pre-money valuation' van ongeveer 65 miljoen euro. Uit het prospectus van de beursintroductie bleek dat dit on-

geveer overeenkwam met de uit de t-PA royalties geïnvesteerde middelen. In augustus 2006 werd Chris Buyse aangeworven als CFO en in februari 2007 Patrik De Haes als COO. De zaken gingen goed en ThromboGenics NV eindigde het beursjaar 2006 als grootste small cap stijger op Euronext Brussel.

In augustus 2008 werd ik emeritus aan de KU Leuven en vond ik het ogenblik gepast om ook het roer als CEO van ThromboGenics door te geven aan de COO, op mijn nadrukkelijke vraag omdat onze werkrelatie zeer goed geweest was en wij collegiaal (ik als CEO en hij als COO) gedurende anderhalf jaar samengewerkt hadden. In retrospect was dit volgens mij de grootste vergissing uit mijn carrière.

Gedurende de jaren 2009-2013 ging het in stijgende lijn met de beurswaardering en de newsflow van ThromboGenics. Dit ging echter intern gepaard met een progressieve fundamentele reorganisatie. Alle senior Amerikaanse medewerkers uit mijn oorspronkelijke team moesten eraan geloven, inclusief de CMO die het Jetrea programma volledig uitgewerkt had. Een corporate governance strategy, 'volgens industriële regels', werd uitgewerkt waarbij de CEO, 'zoals het in een beursgenoteerd bedrijf hoort', uitsluitend rapporteerde aan de gehele Board en waar de voorzitter 'maar een aandeelhouder was als alle anderen'. De cardiovasculaire pijnpijn werd progressief afgebouwd wegens te 'risicovolle folklore' en ThromboGenics werd omgeturnd tot 'profitable ophthalmic' company met als motto 'advancing science, enhancing vision'. Wegens het succes op de beurs kreeg deze strategie de steun van enkele van de grootste aandeelhouders en van de onafhankelijke bestuurders in de Raad van Bestuur en werd de strategie om ThromboGenics om te ontwikkelen als een bedrijf gefocused op het verrichten van 'translationeel onderzoek' verlaten. Hoewel deze visie in het raam van de corporate governance van een beursgenoteerd bedrijf best te verdedigen was, strookte deze geenszins met mijn oorspronkelijke bedoeling. Er bleef mij dan ook niet veel meer over dan uiteindelijk in december 2013 ontslag te nemen. Het drama is echter dat door de kwakkelende verkoop van Jetrea de beurswaarde van ThromboGenics van een maximum van 1,5 miljard begin 2013 naar minder dan 300 miljoen gedaald is (eigen-

lijk minder dan de totale investering) en het blazen van de 'profitable ophthalmic company' volledig haar glans verloren heeft. Dit heeft verrassend genoeg, nog niet geleid tot enige invloed op de remuneratie van de CEO.

Hoewel ThromboGenics op financieel vlak geen succes werd, werden de geïnvesteerde t-PA royalties toch grotendeels gerecupereerd. Omdat ik blijf geloven dat het noodzakelijk is om te blijven werken aan innovatieve projecten om de toekomst van de volgende generatie te vrijwaren heb ik beslist om, met de hulp van Chris Buyse, voormalig CFO van ThromboGenics, een investeringsfonds, genaamd Fund+, op te richten met als doel 'to become a long term investor in innovative companies in Life Sciences in order to create sustainable shareholders value and contribute to the development and anchorage of these companies in our country. The fund has the intention to generate a measurable, beneficial social impact alongside a financial return. The fund will provide start-up and early-stage funding (equity, debt and/or hybrid), mainly as lead-

Ererector prof. dr. Mark Waer

v.l.n.r. prof. dr. Knockaert, prof. dr. Fevery,
prof. dr. Van Hootegem

Praesidium Medica, prof. dr. J. Eggermont - vicedecaan

investor, to companies engaged in life sciences. The fund will be open-ended. It will not be held to a defined investment period in which to invest its funds. It will not seek to exit from its investments and distribute the resulting exit proceeds within a defined time period.' Ik meen inderdaad dat een dergelijk instrument, met aandeelhouders die naast een financiële opbrengst, ook oog hebben voor een sociale meerwaarde op basis van een lange termijnstrategie, beter geschikt is dan een beursgenoteerd bedrijf waar de eerste (en enige?) prioriteit maximaal gewin voor de aandeelhouder is. Of dit initiatief zal lukken zal de toekomst uitwijzen.

Beste vrienden Alumni van ALFAGEN, dames en heren, mag ik afsluiten met ALFAGEN oprecht te bedanken voor deze selectie tot Alumnus van het Jaar 2014.

em. prof. dr. Désiré Collen

Lustrumvieringen

Promotie 1963

Eerste jaarlijkse vergadering in 2014 na jubileumviering in 2013

Op 25 mei 2013 vierden we in Leuven ons 50 jaar jubileum. We kwamen eerst samen in de kapel, gelegen in de omgeving van het Museum HistarUZ, in het oude Sint-Rafaël. Na een welkomstwoord van Guido Tytgat, praeses van onze promotie, werd door prof. Paul Schotsmans een hommage gebracht aan Magister Louis Janssens en onrechtstreeks ook aan prof. Marcel Renaeer. Guido Michiels, secretaris van onze promotie, bracht al de overleden collega's in herinnering.

Deelnemers in de Promotiezaal

De zitting in de kapel eindigde met enkele prachtige gedichten van Tuur De Schepper. Prof. De Schepper is jammer genoeg ondertussen overleden.

Nadien kregen we in het ons zeer bekende centraal auditorium van inwendige ziekten twee bijzondere voordrachten van prof. Paul Broos over

Em. prof. dr. Jos Vermeylen

Em. prof. dr. Raf Suy

Em. prof. dr. André Van Assche

prof. Albert Lacquet en van prof. Jef Janssens over prof. Jozuë Vandenbroucke. Wij hadden ook het genoegen dat erector prof. Mark Waer een overzicht gaf van de KU Leuven, in het heden en in de toekomst.

Als herinnering aan onze studentenjaren, ook aan onze promotie in 1963, hadden we het avondmaal in de Museumzaal van de Universiteitshal. Het was in deze zaal dat we ingeschreven werden in de eerste kandidatuur van de 'Geneeskundige en Natuurkundige Wetenschappen'. Jaargenoot em. prof. Walter Heyns opende de receptie. Inbegrepen de partners en de partners van overleden collega's waren we met een honderdtal. Al de jaargenoten, die actief waren geweest in de USA, waren aanwezig. Zij vertelden hun wedervaren, evenals Jan Goris, em. prof in Nijmegen, die als oud-praeses van Medica, dit facet belichtte.

Bij deze promotieviering werd afgesproken dat we in de toekomst jaarlijks zouden samenkomen en dat elke provincie roterend als gast zou optreden. Gezien het Vesaliusjaar werd Vlaams-Brabant (en dus Leuven) gevraagd om voor de organisatie te zorgen in 2014. Voor 2015 is de provincie Antwerpen aan de beurt.

De bijeenkomst op 16 oktober 2014 ging door in de promotiezaal, met vooraf ontvangst en koffie. In totaal waren er 32 collega's, partners inbegrepen, naar Leuven gekomen.

Prof. Raf Suy verving de gekwetste prof. Paul Broos. Op een meesterlijke manier en in zijn gekende stijl, met een tikkeltje ironie en kritiek, vertelde hij over het leven en het werk van Andreas Vesalius. Nadien stelde prof. Luc Missotten de Nederlandse vertaling voor van het eerste boek van de Fabrica van Vesalius.

's Middags hadden we een fijne maaltijd in de Salons Georges. Om 15.00 uur was er een bezoek aan de tentoonstelling over Vesalius in het Leuvense M-Museum, met rondleiding door gidsen. De dag werd afgesloten met een drankje in de bovenzaal van het Museum. Alle deelnemers waren opgetogen en kijken al uit naar het wederzien in Antwerpen.

**Em. prof. dr. Joris Casselman, em. prof. dr. Jos Vermylen,
dr. Guido Michiels en em. prof. dr. André Van Assche**

Jaarlijkse ledendag - Arts van Morgen (zaterdag 7 maart 2015)

De zeer geslaagde Vesaliusviering, waarvan nog steeds de tentoonstelling in het Anatomisch Theater doorloopt, heeft van de vereniging heel wat kracht en energie geveerd.

Zo zijn wij voor een aantal andere activiteiten wat creatief te werk gegaan.

De Ledendag 2014 was helemaal gewijd aan de Vesaliusviering en velen herinneren zich nog de diverse activiteiten op de stadscampus in en rond Sint-Rafaël.

Onze Therapiedag 2014 lieten wij volledig samenvallen met de mooie viering van 50 jaar Nederlandstalig Faculteit Geneeskunde waarvan u reeds een mooi verslag en foto's in het vorige nummer kon vinden.

Ook nu plaatsen wij nog een persoonlijk verslag van de hand van onze oud-vicevoorzitter prof. dr. Philippe Van Hootegem met de nodige plaatjes erbij.

De **LEDENDAG 2015** hebben wij in twee delen opgesplitst:

Deel I betreft de studiedag of het inhoudelijk luik. Hier gaven wij het volste vertrouwen en ruime sponsoring aan onze vrienden van MEDICA voor hun symposium van zaterdag **7 maart 2015 'DE ARTS VAN MORGEN'**.

© Shutterstock

Wij maakten hier ruim reclame voor en in het volgend tijdschriftnummer komt een mooi verslag.

Deel II betreft dan het '**Statutair Gedeelte**' waarbij wij de jaarwerking evalueren en plannen maken voor wat komen gaat. Verder benoemen wij de nieuwe samenstelling van raden en bestuur en verkiezen wij ook nieuwe collega's voor de opgekomen bestuursfuncties.

Als datum voor de '**Statutaire Ledenvergadering 2015**' kozen wij **zaterdag 9 mei 2015** (net tussen de lange weekends van 1 mei (Feest van de Arbeid) en 14 mei (O.H. Hemelvaart)).

Onthaal is voorzien om 10.00 uur. Wij openen de **vergadering om 10.30 uur en sluiten om 12.00 uur** (locatie volgt nog). Het geheel zouden wij dan afsluiten met een gezellig gezamenlijk bezoek aan het **Anatomisch Theater** waar em. prof. dr. Luc Missotten zoals steeds onze gastheer zal zijn. Een fijne afsluitende receptie is dan zeker op zijn plaats.

Alle leden, in orde met hun lidmaatschapsbijdrage, ontvangen nog uitgebreid persoonlijk bericht, met alle nuttige gegevens over deze manifestatie. Hou dus uw post in het oog! Wij verwachten maximaal 50 personen, meer mag het Anatomisch Theater niet aan.

Em. prof. dr. C. Geens
Voorzitter ALFAGEN

Nieuws van de faculteit

Viering 50 jaar Nederlandstalige Faculteit Geneeskunde

Op 9 oktober 1963 ging de eerste vergadering door van de faculteitsraad van de nieuw opgerichte Nederlandstalige Faculteit Geneeskunde van de KU Leuven, in de toen nog unitaire universiteit waar pas in 1960 het toenmalige diensthoofd inwendige geneeskunde, prof. dr. Jozuë Vandenbroucke, het waagde in het Nederlands het woord te voeren in de faculteitsraad geneeskunde.

Prof. dr. Vandenbroucke werd de eerste decaan van de autonome faculteit en werd sindsdien opgevolgd door prof. dr. Andries Gyselen († 2004), prof. dr. Roger Borghgraef (later vicerector, † 2014), prof. dr. Pieter De Moor († 1996), prof. dr. Rik Casteels, prof. dr. Johan Fevery, prof. dr. Guy Mannaerts, prof. dr. Jozef Janssens, prof. dr. Bernard Himpens en ten slotte de huidige decaan, prof. dr. Jan Goffin.

Prof. dr. Wim Robberecht

Prof. dr. Jan Goffin

Onder hun dynamische en visionaire leiding en met de medewerking van velen groeide de faculteit uit in de voorbije 50 jaar, samen met de ongeveer op hetzelfde ogenblik opgerichte universitaire ziekenhuizen Leuven, tot een centrum van zeer hoogwaardige opleiding, onderzoek en patiëntenzorg.

Het was dan ook zeer passend dat op zaterdag 3 oktober 2014 een academische zitting werd georganiseerd om deze 50-ste verjaardag te vieren.

Na een verwelcoming en inleiding door **prof. dr. Wim Robberecht**, vicerector, en het openingswoord door de huidige decaan, **prof. dr. Jan Goffin**, belichtten

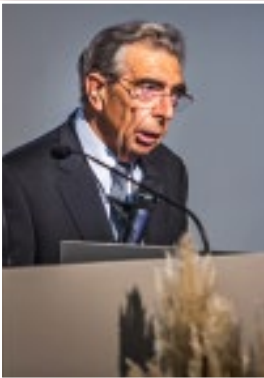
verschillende sprekers diverse aspecten van de faculteitgeschiedenis.

Eerst sprak **prof. dr. Bernard Himpens** over de evolutie in het medisch onderwijs, van een 'vastgeroest' statisch curriculum naar een doordachte continue verandering in onderwijs en opleiding. Hij schetste de evolutie van strikt vastgelegde en jarenlang onveranderde hoorcollege's naar een onderwijs waar de medische diagnostiek en therapie multidisciplinair worden onderwezen aangevuld door praktijk-oefeningen, vaardigheidstraining en stages. Ook het postgraduaat onderwijs, meer bepaald het Pentalfa initiatief, werd door hem

Prof. dr. Bernard Himpens

belicht. Zoals het in een academisch milieu past, aarzelde hij ook niet om toch een kritische vraag te stellen bij al deze hervormingen waarvan niet helemaal meetbaar is of ze inderdaad geleid hebben tot een verbeterd onderwijs. Niettemin zal ook in de toekomst het onderwijslandschap continu veranderen, in de eerste plaats al door het verkorten van het basiscurriculum arts tot 6 jaar.

Em. prof. dr. Albert Baert

Nadien sprak **emeritus prof. dr. Albert Baert** over het translationeel onderzoek in de radiologie: een quantsprong in de medische diagnostiek. Aan de hand van mooi geïllustreerde radiologische beelden toonde hij de zeer grote evolutie van de radiologische mogelijkheden en het effect ervan op de medische zorg, waarbij meer bepaald de echografie, de CT-scan en de MRI-scan een belangrijke rol spelen. Zeker voor het initieel abdominaal CT-onderzoek speelde de Leuvense faculteit een pioniersrol. Overigens was toen ook voor prof. Baert de toekomst zeker niet voorspelbaar. Ik herinner me dat hij in zijn toenmalige cursus in het eerste doctoraat geneeskunde zegde dat

CT-scan weliswaar een belangrijke aanwinst was, maar dat wellicht de techniek in de te voorziene toekomst zou beperkt blijven tot sommige zeer strikte indicaties, voornamelijk in de neurologische en hersenbeeldvorming en wellicht beperkt tot een klein aantal centra. Dat was in 1976. Zijn toespraak vandaag in 2014 illustreerde dat de evolutie nog veel spectaculairder was dan hij toen kon hebben vermoed.

Em. prof. dr. Jean-Jacques Cassiman

Vervolgens nam **emeritus prof. dr. Jean-Jacques Cassiman** het woord over de genetische revolutie en haar maatschappelijk impact. Na de ontdekking van de dubbele helix DNA-structuur door James Watson en Francis Crick en de daaropvolgende verwezenlijkingen van de genetische analyse, zijn we nu aangekomen in een tijdperk waarin het vastleggen van een individueel humaan genoom wellicht slechts enkele honderden euro's zal gaan kosten. Dit heeft natuurlijk zeer grote implicaties qua diagnostische en prognostische mogelijkheden en doet uiteraard onmiddellijk de vraag rijzen wat we met al die informatie zullen aanvangen.

Nadat de vorige spreker al enkele maatschappelijke en ethische aspecten aan bod had laten komen, sprak **prof. dr. Frank Vandenbroucke** over wetenschappelijke ambitie en sociale verantwoordelijkheid. Als zoon van de eerste decaan kent hij de medische wereld al van in zijn kinderjaren. Nadien was hij als minister uiteraard sterk betrokken bij het beleid op het domein van de gezondheidszorg en als hoogleraar en onderzoeker op het terrein van het sociaal beleid in de Europese Unie. Zijn magistrale voordracht begon met een citaat van prof. Marcel Renaeer over de definitie van het vrij beroep in het algemeen en meer bepaald als dat van arts: "Het

Prof. dr. Frank Vandenbroucke

betreft een professie welke steunt op een uitgebreide intellectuele en wetenschappelijke fundering die leidt tot een specifieke deskundigheid, welke de realisatie van belangrijke persoonlijke en sociale waarden nastreeft, in ruime mate door altruïsme gemotiveerd is en daarom in de samenleving hoog aanzien geniet." De rol van de wetenschappelijke evidentie in de medische praktijk en de sociale verantwoordelijkheid van de medische beroepsgroep blijkt al overduidelijk uit dit citaat. De spreker beklemde ook de voor hem bijzondere rol die hierbij weggelegd is voor medische faculteiten en de hiermee verbonden universitaire ziekenhuizen.

Na hem schetste **emeritus prof. dr. Jan Peers** de geschiedenis van de universitaire ziekenhuizen te Leuven: *van Gasthuis tot Gasthuisberg*, waarbij inderdaad ongeveer parallel met de 50-jarige historiek van de faculteit ook de universitaire ziekenhuizen werden uitgebouwd, eerst op de campus Sint-Rafaël en nadien op de site Gasthuisberg. Daar vormt de zeer grote uitgebreide in-

Em. prof. dr. Jan Peers

frastructuur en de aanwezige logistiek het materiële kader voor een echte 'health science campus' waar onderwijs en onderzoek in de medische wetenschappen samengaan met excellente zorg. Dit project dat reeds eind de jaren 60 - begin jaren 70 startte, nadert weldra zijn voltooiing, als ook de laatste diensten uit de stadscampus naar 'de berg' zullen overgebracht worden.

Als laatste sprak **dr. Liesbet Nys**, historica die momenteel werkt aan een publicatie in boekvorm over de historiek van de Nederlandstalige medische faculteit aan de KU Leuven die over een 2-tal jaar zal verschijnen. Het wordt geen traditioneel jubileumboek, maar een degelijke kritische wetenschappelijke studie. De aanwezigen kregen hiervan reeds een voorproef in de vorm van een brochure die ter gelegenheid van deze academische zitting verschijnt: 'Gescheiden bedden : het ontstaan van de Nederlandstalige Faculteit Geneeskunde aan de Leuvense universiteit'. Ik kan de lectuur hiervan aan alle Alumni warm aanbevelen.

Dr. Liesbet Nys

De zitting werd opgeluisterd met enkele muzikale intermezzi door Stéphanie De Mey en Luc Tooten, musici van het trio Portici samen met Alicia vander Linden, studente aan de Faculteit Geneeskunde en klassieke zangeres, verkozen tot 'Faculty star' 2013-2014 van onze faculteit.

Ten slotte volgde een uitgebreide receptie en wandelbuffet waarbij oude bekenden konden napraten over al het gezegde en tevreden huiswaarts keren, een beetje fier op hun universiteit en faculteit.

Ad multos annos

Prof. dr. Philippe Van Hootegem
Student aan de faculteit geneeskunde 1973-1980
Gastro-enteroloog te Brugge
Bijzonder docent KU Leuven

BMW

4de BMW-Alumni Quiz (vrijdag 30/01/2015)

Not another BMW quiz, part 4

Vrijdag 30 januari 2015, iets vóór 20.00 uur. Vierentwintig ploegen komen geleidelijk aan de Alma binnen voor de jaarlijkse BMW-Alumni Quiz.

Nog wat onwennig zit de nieuwste lichter BMW-Alumni te wachten op wat hen te wachten staat. De oudere garde daarentegen vertoeft rustig aan de toog zonder zich zichtbaar druk te maken om wat komen zal. Na wat bijpraten over de vervlogen studententijd is het zover.

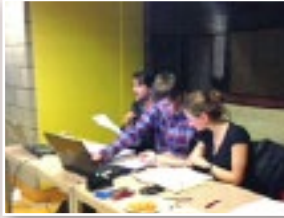
Quizmaster Vincent Pruniaux roept zijn troepen bijeen, legt kort de spelregels uit en opent de vierde editie van de BMW-Alumni Quiz met de vraag: "Wie schreef het boek 'The Great Gatsby?'" De toon was gezet voor een gezellige avond vol vragen, de ene wat nuttelosser/interessanter dan de andere, vol plezier en een gezonde portie competitiviteit om toch maar de hoofdprijs binnen te halen. Dat Vincent af en toe een vraag verkeerd las namen we er gerust bij (of het quizteam hier voor iets tussen zat, laten we in het ongewisse).

Bij de eerste tussenstand stond 'TV Oog', de winnaar van de vorige editie aan de leiding. Met een score van 73/76 voerden ze de rangschikking aan voor 'Encarta '97'.

Na de pauze volgde nog een resem vragen over Fred Perry, terrorisme en alles wat met de kleur rood te maken had.

Bij het ingaan van de laatste ronde toonde de tussenstand aan dat deze editie een heuse thriller zou worden. Drie ploegen stonden op een zakdoek bovenaan. De laatste tafelronde zou bepalen wie eerste, tweede of derde zou worden.

Uiteindelijk mag Encarta '97 zich één jaar lang de slimste BMW-quizploeg noemen. Ze behaalden een mooie score van 116/160, ofwel 73 procent. Met één punt meer dan TV Oog, trokken ze dit jaar aan het langste eind. 'De tappers' vervulde de top 3, op twee punten van de winnaar. Het was meer dan een geslaagde quiz dit jaar! Bedankt aan alle deelnemers en iedereen die hielp om de quiz in goede banen te leiden.

Op naar volgend jaar, naar hopelijk een nieuwe spannende(re) editie, vol plezier en nieuwe quizweetjes.

Brecht Steelant

Kunst en cultuur

ACCO stelt voor

Palliatieve zorg in de praktijk Zakboekje voor hulpverleners

Hulpverleners worden bij de zorg voor de palliatieve patiënt dagelijks geconfronteerd met zeer diverse vragen over pijn- en symptoomcontrole. Vragen gaan onder andere over praktische informatie, over mogelijkheden van palliatieve ondersteuning thuis, in het woon- en zorgcentrum en in het ziekenhuis.

De auteurs besloten het zakboekje na vijf jaar weer te actualiseren. De inhoud is gebaseerd op literatuuronderzoek en vooral ook op de dagelijkse klinische ervaring van het palliatief support team en de palliatieve zorgzaamheid in UZ Leuven. Op die manier hopen de auteurs voor veel

hulpverleners praktische informatie aan te reiken, die het mogelijk maakt om de patiënt meteen advies te geven over de meest courante problemen.

Uitgever: ACCO

ISBN: 978 90 334 9823 7 (Editie 3) | Publicatiedatum: 2014 | Prijs: € 22,50
Kortingsactie 10% tot eind april 2015 bij vermelding van code* **PMH10MZ2502**
te vermelden aan de kassa, of in te vullen in de shopping basket bij uw online bestelling op www.acco.be (eventuele verzendkosten: € 2,45)

Netwerkgorg

Zorgnet Vlaanderen

Een nieuw organisatieconcept voor personen met een complexe, langdurige zorg- en ondersteuningsvraag

De huidige complexe, langdurige zorg en ondersteuning in Vlaanderen is nog te veel aanbodgestuurd in plaats van persoonsgericht, te gefragmenteerd in plaats van geïntegreerd en te sterk georiënteerd op ziekte en genezing in plaats van op gezondheid en levenskwaliteit. De zesde staats hervorming is hét moment om daaraan iets te veranderen. We hebben nood aan een ander organisatie model, dat de cliënt centraal plaatst en hem meerwaarde biedt. Dit boek wil beleidsmakers, bestuurders en directies van zorg- en welzijnsvoorzieningen laten kennismaken met enerzijds de bestaande meningen, inzichten en verwachtingen rond de langdurige zorg en ondersteuning, en anderzijds met het door Zorgnet Vlaanderen ontwikkeld design van netwerkzorg, afgetoetst met de leden uit het werkveld.

Uitgever: ACCO

ISBN: 978 90 334 9860 2 | Publicatiedatum: 2014 | Prijs: € 25,00
Kortingsactie 10% tot eind april 2015 bij vermelding van code* **PMH10MZ2502**
te vermelden aan de kassa, of in te vullen in de shopping basket bij uw online bestelling op www.acco.be (eventuele verzendkosten: € 2,45)

acco Medical

The professional's choice for all medical publications

www.accomedical.be

Boekbesprekingen

Netwerkgorg

Zorgnet Vlaanderen

Een nieuw organisatieconcept voor personen met een complexe, langdurige zorg- en ondersteuningsvraag

Zorgnet Vlaanderen is een werkgeversorganisatie die in Vlaanderen ± 500 voorzieningen uit de sociale profitsector verenigt en ± 100.000 personeelsleden telt.

Een van de opdrachten is nadenken over nieuwe zorgmodellen waarbij de zesde staatshervorming een duidelijke stimulans biedt. De focus is de complexe langdurige zorg die men nu als erg aanbod gestuurd en gefragmenteerd beschrijft en wil ombuigen naar persoonsgerichte zorg, geïntegreerd en georiënteerd op gezondheid en levenskwaliteit. 'Na het lezen van dit boek zal u overtuigd zijn van deze noodzaak', weet de uitgever op de achterflap. En hier zit al een eerste knoop, want dit is helemaal geen leesboek, wel een erg gestructureerd verslag van uitgebreid denk, lees en discussiewerk. Bijzonder is wel dat er bij de reflectiegroep geen enkele huisarts of andere zorgverlener uit de basiszorg vermeld staat en ook in de bibliografie is hierover weinig te vinden.

Zoals de auteurs het in de slotbeschouwing vermelden, hebben zij 'beoogd' om de krijtlijnen uit te zetten voor de uitbouw van het nieuwe zorgmodel en dan zou men toch verwachten dat er een meer duidelijk verhaal komt over de organisatie van de buurt- en basiszorg in de lokale gemeenschap.

Wie geduld heeft - zoals ik heb gehad - en het hele werk doorneemt, vraagt zich aan het einde af welke zorgverstrekkers of welzijnswerkers hier nu hun gading in vinden. Het lijkt mij wel een nuttig werk van de auteurs zelf en hun achterban, om bij verdere theoretische discussie na te denken waar hun verhaal in past. Voor onze zorgverstrekkers in de basiszorg biedt dit werk teveel complexe theorie en moeilijke schema's en is het te weinig betrokken op de praktijkervaring van elke dag.

De overheid zou dit werk, met de nodige duiding, wel gratis moeten aanbieden aan allen die daadwerkelijk met zorgorganisatie bezig zijn.

Em. prof. dr. C. Geens

De medische renaissance van de twaalfde eeuw: zoektocht naar kennis en vernieuwing in de ziekenzorg

Dr. Johan R. Boelaert

Deze monografie uit de Cahiers reeks 'Geschiedenis van de Geneeskunde en Gezondheidszorg' is in alle opzichten een echt fijn boek. Zowel de vorm als de inhoud, de illustraties en de gehele presentatie nodigen uit tot lezen en nalezen.

In de marge van het Vesaliusjaar levert onze Alumnus Johan Boelaert heel wat belangrijke en nuttige informatie aan over de ontwikkeling van de geneeskunde en de ziekenzorg in het 'preVesalium' met als kerngebied de twaalfde eeuw.

De korte introductie vanaf de gouden Griekse eeuw over Galenus tot Salerno is een erg nuttige en boeiende oefening op weg naar het echte verhaal. De auteur reikt niet enkel de geschiedenis van de zich ontwikkelende medische kennis aan maar behandelt ook de ziekenzorg binnen religieuze instellingen en later in seculiere hospitalen.

Enkele bijzondere ziektebeelden, de hongersnood, bijzondere behandelingen en andere merkwaardige geneezingstechnieken komen erg kleurrijk aan bod.

De illustraties, waaronder vele miniaturen, zijn op zich al meer dan de moeite waard. Hier is weer een gedreven kunstenaar en wetenschapper aan het werk die een grote leemte in de medische geschiedenis met een sprankelend verhaal weet op te vullen. Dit is een bijzonder mooi studiewerk en een excellent geschenkboek.

Em. prof. dr. C. Geens

Uitgever: Garant
ISBN: 978 90 441 3191 8
Aantal blz.: 159, geïllustreerd, 4-kleurendruk
Prijs: € 24,90

De Ket van Jette

Em. prof. dr. Dirk Lahaye

De lezers van het A. Vesaliustijdschrift kennen de auteur Dirk Lahaye van zijn gedichten die de laatste jaargangen van ons tijdschrift mee kleur geven. De ouderen onder ons herinneren hem als buitengewoon hoogleraar Inwendige Ziekten, verzekerings- en arbeidsgeneeskunde aan onze faculteit.

In 'De Ket van Jette' komt de ware gedaante van collega Lahaye naar boven. Met veel zin voor nostalgie vertelt hij in een soort Ernest Claes-stijl de geschiedenis van zijn jeugd in de toen nog haast volledig Vlaamse Rand van Brussel waar de dagen trager en blijkbaar ook zoveel gevoeliger waren. Als aangewaaide Brusselaar en dichter geeft hij veel aandacht voor de lokale taal en voegt regelmatig lied- en dichtteksten toe. Het boek is een hele klepper geworden, wat onhandig groot en zwaar op de hand. De lezer moet zich dus best aan de leestafel zetten en rustig de tijd nemen. Zelf heb ik het werk nog niet helemaal uit, maar het is zeker een aanrader voor wie van de Vlaamse rand, van Brussel, van taal- en dichtkunst en kortom van verhalen uit zijn jeugd houdt.

Em. prof. dr. Chris Geens

Nuttige info:

Het boek (350 pp., A4-formaat) is verkrijgbaar bij het secretariaat van het Algemeen-Nederlands Verbond (ANV) vzw, Gallaitstraat 86 (bezoekadres Vanderlindenstraat 44 - bezoek na afspraak), 1030 Brussel (Schaarbeek), en kost € 19,50 (bij afhaling) of € 19,50 plus verzendingskosten. Bestellen kan telefonisch of per fax (02 241 31 64) of via epost: backaert.anv@edpnet.be.

Prijs: € 22,00 (bij bestelling via boekhandel)

ISBN: 978 94 910 3501 2

Uitgave van auteur Dirk Lahaye (arts en prof. em. geneeskunde KU Leuven), het Algemeen-Nederlands Verbond (ANV) vzw en de ANV-afdeling Brussel.

Praktijkmanagement voor de huisarts

Birgitte Schoenmakers, Jan De Lepeleire , Bert Aertgeerts

De tenoren van ACHG-KU Leuven hebben een handig boekje bij elkaar geschreven over de diverse aspecten van een huisartsen groepspraktijk. Het gaat over praktijknormen en -vormen, over contracten, praktijkondersteuning en EMD, kwaliteitsbeleid en ook over preventie van metaalmoetheid bij de huisarts.

De focus van dit werk ligt duidelijk bij de huisarts, zijn praktijk en de organisatie ervan. Er staat heel wat informatie in, maar het is allemaal nogal theoretisch en koud gebracht. Een paar leuke voorbeelden zouden het geheel wat leesbaarder maken. Raar is ook dat een mooie inleidende nota ontbreekt waarin de auteurs vertellen wat hun bedoeling is met dit werk, hun specifieke doelgroep benoemen en duiden waar de lezer met dit alles naartoe kan. Uit het verhaal op de achterflap valt niet veel te halen. Met enkele leuke bindteksten kon het geheel ook wat steviger gemaakt worden.

Het is jammer dat de huisartsenpraktijk hier als een eiland binnen de gezondheidszorg voorkomt. Waar zijn de patiënten, de lokale welzijns- en gezondheidszorg, het multidisciplinaire en multiculturele, en ook de thuiszorg. Binnen de hedendaagse multidisciplinaire groepspraktijk moet er een duidelijke verankering zijn zowel organisatorisch als structureel met al deze partners uit de directe omgeving van de praktijk.

Akkoord dat in dit boekje de focus eng ligt op de praktijk en de huisartsen zelf, maar dan is er dringend een inspirerend vervolg nodig over hoe die praktijk binnen de totale gezondheidszorg en welzijn functioneert.

Voor artsen die wensen met andere collegae samen te werken is dit een nuttig instrument, zeker wanneer zij de stap willen wagen naar een groepspraktijk. Vermoedelijk zijn de diverse auteurs ook de beste aanspreekpunten voor concrete stappen in de praktijk.

Em. prof. dr. Chris Geens

Uitgever: ACCO

ISBN: 978 90 334 9351 5 | Publicatiedatum: 10 april 2014 | Prijs: € 35,00

Kortingsactie 10% tot eind april 2015 bij vermelding van code* **PMH10MZ2502** te vermelden aan de kassa, of in te vullen in de shopping basket bij uw online bestelling op www.acco.be (eventuele verzendkosten: € 2,45)

Handboek verrichtingen in de huisartsenpraktijk, volledig herziene en uitgebreide druk

Dr. A.N. Goudswaard, C.J. in 't Veld en dr. W.L.M. Kramer

Hier hebt u voor de prijs van € 130,00 bijna 2 kg goed gedocumenteerde 'verrichtingen'. De hernieuwde druk in deze bekende uitgave van NHG bevat een tiental nieuwe onderwerpen en is met bijzonder grote zorg gerealiseerd. Zo'n leerboek zou eigenlijk in geen enkele opleidingspraktijk of dienst mogen ontbreken. Van de verpleegstage tot en met de diverse ziekenhuisstages en zeker in de HAIO/assistentenopleidingen lijkt dit een waardevol handboek. Zowel de stagiairs, als kandidaat-huisartsen, spoedartsen, pediaters, internisten en ga zo maar door, kunnen er hun nut uithalen.

De plaatjes zijn zeer instructief, maar ook elk onderwerp wordt mooi aangebracht met duidelijke verklaring en onderbouw, discussie en alternatieven en mogelijke verwickelingen erbij.

Artsen met zin voor technische handelingen vinden er zeker hun gading bij. De minder geïnteresseerden zouden er goesting door krijgen om zelf weer wat meer kleine heelkunde te beoefenen naast NKO, huidaandoeningen en andere letsels van het bewegingsapparaat die enige vaardigheid vereisen.

Misschien moet de faculteit een exemplaar van dit handboek bezorgen aan alle met haar verbonden opleidingspraktijken.

Em. prof. dr. Chris Geens

Uitgever: NHG
 ISBN: 978 90 856 2139 3
 Publicatiedatum: november 2014
 Prijs: € 130,00

Andreas Vesalius

Het Andreas Vesaliusjaar 2014-2015

Fonds Cultureel en Historisch Erfgoed KU Leuven

ALFAGEN-leden kunnen dit initiatief steunen door een bijdrage te storten op rekening: **BE 45 7340 1941 7789 (BIC: KREDBEBB) van het Fonds Cultureel en Historisch Erfgoed KU Leuven**, met de gestructureerde mededeling: **+++400/0007/31781+++**.

Giften vanaf 40 euro geven recht op een **fiscaal attest**.

Milde schenkers, die MINIMAAL 125 euro schenken, worden opgenomen in de ALFAGEN-VESALIUSKRING.

Met deze gift kunnen ALFAGEN-leden de activiteiten steunen die de KU Leuven tijdens het academiejaar 2014-15 organiseert in verband met deze viering.

Bij vragen over uw gift aan KU Leuven en de fiscale aftrekbaarheid, kan u steeds terecht bij het Leuvens Universiteitsfonds (LUF): leuvenuniversiteitsfonds@kuleuven.be.

Wij danken onze Alumni hartelijk voor al hun inspanningen.

Em. prof. dr. C. Geens
Voorzitter ALFAGEN

Mede namens Andreas Vesalius

Kalender van evenementen

Bezoek aan de tentoonstelling 'Vesalius Alumnus Lovaniensis'

in het Theatrum Anatomicum

(hoek Minderbroederstraat - Kapucijnenvoer)

Tijdens de begeleide bezoeken wordt met video en een interactieve voorstelling nader kennisgemaakt met Vesalius en met Leuven zoals het was in 1537 toen hij er studeerde. Een facsimile van zijn meesterwerk 'de Humani Corporis Fabrica' en een identieke versie in het Nederlands liggen ter inzage voor de bezoekers.

Praktische informatie:

GELEID BEZOEK

In het Anatomisch Theater

Bestellen via:

luc.missotten@med.kuleuven.be

of luc.missotten@uzleuven.be

GSM: 0478 40 50 22

Info: www.vesaliusonline.be

Ofwel in het kader van een **Vesaliusstadswandeling**

- ▶ met begin en aankomst in het stadscentrum
- ▶ langsheen o.a. het Anatomisch Theater en de Kruidtuin

met gids van de Koninklijke Leuvense Gidsenbond KLG

Bestellen via: www.gidsenleuven.be

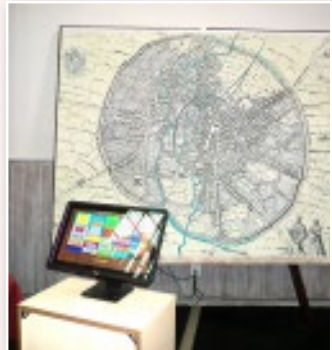
INDIVIDUEEL BEZOEK (geen begeleiding)

Van zaterdag 4 april tot zondag 6 september 2015

Openingsuren:

zaterdag en zondag 13.30 u. tot 16.30 u.

Vrije toegang

H.J. Rega

In opulentia vixit
Celibatarius obiit
In universitate regnavit
Artes medicinales amavit.

Deze rector werd styf ryke
danck zy zyn medische praktyke
bouwde 'n Barokvleughele aan d' Hallen
om gheleerde boecken uyt te stallen.

De 'Boerhaave van het Zuyden'
beckostighde oock 'n tuyn met cruyden
'n amfitheater voor de lycken
om naer disseckties mee te yckken.

In zijn tractaat 'de urinis'
is hij voor 'piskijkers' zeer kritisch,
chemische ontleding daarentegen
was hij altijd zeer genegen.

Tijdens het Frans beleg van Loven
kwam zijn negotiekunst naar boven,
hij behoedde de stad van bombardement
tot vreugd van Peterman en student.
Daarom prijkt nu zijn postuur
in een nis van de stadhuismuur.

Em. prof. dr. Dirk Lahaye

De scrotale asymmetrie gerespecteerd op het nieuw Vesalius-monument in Zakynthos-stad

Testikelasymmetrie werd waargenomen zowel in Westerse als in Oosterse landen. Meestal werd een grotere rechter testikel waargenomen, zowel bij volwassenen als bij kinderen. Scrotale asymmetrie in de positie van de testikels werd ook door de meeste auteurs eveneens vastgesteld. Zowel bij adolescenten als bij volwassenen hangt de linker testikel meestal lager.¹ Een rol dient toegeschreven aan het cremasterreflex en aan de veneuze voorziening. Hierbij dient gewezen op het verschil in veneuze afvloeit met neiging tot veneuze stase en ontwikkeling van klinische of subklinische varicocele.²

Het nieuwe bronzen Vesalius-monument ('spierman') op het Solomosplein in Zakynthos-stad.

Aan de hoger gelegen positie van de rechter testikel werd van oudsher veel belang gehecht. In functie van het Grieks rechts/links symbolisme (rechts = mannelijk; links = vrouwelijk) werd een mannelijk kind geacht te zijn verwekt door zaad komend van de rechter testikel, zodat in de Griekse oudheid tijdens de coïtus de 'ongewenste' zaadleider werd dichtgedrukt. Dit volksgeloof bleef lang verspreid, bij zoverre dat nog in de 18de eeuw Franse edellieden de linker testikel lieten verwijderen teneinde het voortbestaan van het adellijk geslacht in mannelijke lijn te verzekeren.³

Scrotale positie der testikels bij antieke beeldhouwwerken

I.C. McManus, toen werkzaam in het The Queen Hospital in Birmingham, later verbonden aan het Department of Psychology in het University College te

- 1 Omer STEENO. *Testikelmetingen bij kinderen en adolescenten*. Onuitgegeven Thesis voor de graad van Licentiaat in de Jeugdgezondheidszorg. Leuven, Interfacultair Instituut voor Familiale en Seksuologische Wetenschappen, 1979.
- 2 Omer STEENO, Jacqueline KNOPS, Lieven DECLERCK, Arif ADIMOELJA & Herman VAN DE VOORDE. 'Prevention of fertility disorders by detection and treatment of varicocele at school and college age' in *Andrologia*, 1976, 8, pp. 47-53.
- 3 Omer STEENO. 'Gezinsplanning met welbepaalde geslachtskeuze: utopie of werkelijkheid' in *Seksuologische Actualiteiten*, 1978, 1, pp. 88-90.

De sokkel van het Vesalius-monument met het wapenschild van de familie Vesalius (met de drie wezels verwijzend naar de stad Wesel als bakermat van de familie Vesalius, alias Van Wesele) naar een ontwerp van dr. Theodoor Goddeeris uit Kortrijk.

Londen, fotografeerde tijdens zijn verlof 107 antieke beeldhouwwerken of Renaissance kopieën in Italiaanse musea en galerijen. Meestal was de rechter testikel het hoogst gelegen (53/107; 49,5 procent), in 27/107 (25,2 procent) de linker testikel het hoogst en in 27/107 (25,2 procent) beiden even hoog gelegen. Hier was de linker testikel meestal het grootst (volume), in tegenstelling met onze klinische bevindingen.

McManus vroeg zich af of het hier gaat om een juiste observatie van de lichamelijke toestand ofwel of deze beeldhouwwerken werden gemaakt in functie van het Grieks rechts/links symbolisme. Dat de linker testikel in de oudheid zwaarder werd geacht, meent hij te kunnen verklaren doordat de

Griekse kunstenaars zich lieten leiden door de wetten van de zwaartekracht.⁴

Chang et al. stelden bij Chinezen uit Hong-Kong een verband vast tussen de scrotale asymmetrie en de rechts- of linkshandigheid. Bij linkshandigen was in 68,5 procent de linker testikel hoger gelegen.⁵

Aanvullende studies

McManus heeft zijn gegevens gepoold met deze van Stewart⁶ waarbij op een totaal van 187 Griekse beeldhouwwerken quasi dezelfde resultaten als hoger werden bekomen (in 50,8 procent hoger gelegen rechter testikel, in 27,3 procent op gelijke hoogte en in 21,9 procent een hoger gelegen linker testikel).⁷

McManus heeft meer recent de symbolische betekenis van o.m. deze 'laterality' nader ontleed.⁸

4 I.C. McMANUS. 'Scrotal asymmetry in man and in ancient sculpture' in *Nature*, 1976, 259, p. 426.

5 K.S.F. CHANG, F.K. HSU, S.T. CHAN & Y.B. CHAN. 'Scrotal asymmetry and handedness' in *J. Anat.*, 1960, 94, pp. 543-548.

6 A.F. STEWART. 'Scrotal asymmetry: An appendix' in *Nature*, 1976, 262, p. 155.

7 I.C. McMANUS. 'Right-left and the scrotum in Greek sculpture' in *Laterality*, 2004, 9 (2), pp. 189-199.

8 I.C. McMANUS. 'Symmetry and asymmetry in aesthetics and the arts' in *Eur. Review*, 2005, 13(Suppl. N° 2), pp. 157-180.

De 'Riace Bronzen' beelden

In 1972 werden een paar Griekse beeldhouwwerken, nadien de 'Riace Bronzen' genaamd, gevonden langsheen de Middellandse kust in de Reggio Calabria (Italië), gedateerd in de klassieke periode (ca. 460-440 B.C.). Bij één van deze beelden was er duidelijk een varicocele afgebeeld.⁹ Dit wijst erop dat de veneuze afvloeit van de linker testikel ook in de klassieke Oudheid niet aan de aandacht van kunstenaars, sculpterend naar de natuur, ontsnapte.

Het nieuwe Vesalius-monument op het Ionisch eiland Zakynthos

Ter gelegenheid van de festiviteiten rond de 500ste geboortedatum en de 450ste datum van overlijden van de beroemde Vlaamse anatoom Andreas Vesalius (1514-1564) had op het Grieks Ionisch eiland Zakynthos in Zakynthos-stad de internationale conferentie 'Vesalius Continuum' (4 tot 8 september 2014) plaats.¹⁰ In aanwezigheid van de Griekse Minister voor Toerisme, Mevr. Olga Kefaloyianni, de burgerlijke en kerkelijke autoriteiten, de Belgische Ambassadeur in Griekenland, Z. Exc. Marc Van den Reeck, en de Belgische consul in Athene, M. Theo Dirix, de drijvende kracht achter het initiatief,

Detailopname. De scrotale asymmetrie gerespecteerd bij de creatie van de nieuwe 'spierman'. Noteer de meest voorkomende natuurlijke toestand met een lager gelegen linker testikel.

De scrotale asymmetrie bij de 'spiermannen' in de Fabrica. Noteer hier de lager gelegen rechter testikels!

9 B. BONAFINI & P. POZZILLI. 'Scrotal asymmetry, varicocele and the Riace Bronzes' in *Int. J. Androl.*, 2012, 35, pp. 181-182.

10 Deze succesvolle en druk bijgewoonde internationale conferentie in Zakynthos-stad (Griekenland) werd georganiseerd door Pascale Green-Pollier (werkgroep BIOMAB*, AEIMS* **), dr. Ann Van de Velde (BIOMAB, UZ Antwerpen), em. prof. Mark Richard Gardiner (University College, Londen) en Theo Dirix (Consul, Ambassade van België in Athene) in samenwerking met de Municipaliteit van Zakynthos-stad.

De Leuvense Alumni als sprekers op de internationale conferentie, 'Vesalius Continuum', op het Grieks Ionisch eiland Zakynthos van 4 tot 8 september 2014. Van links naar rechts: em. prof. dr. Omer Steeno (Haasrode-Leuven), dr. Theodoor Goddeeris (Kortrijk) en dr. Maurits Biesbrouck (Roeselare).

had op 4 september 2014 de plechtige onthulling plaats van een nieuw Vesalius-monument op het Solomosplein in het centrum van Zakynthos-stad.

Het levensgroot bronzen beeld, een scheppingswerk van Richard Neave, forensisch artiest, en Pascale Pollier, medisch kunstenaar, berust op het idee van de 'spierman' (of *écorché*) en het meest overeenstemmend met de 'derde spierman' uit de *Fabrica* maar dan met gebogen arm, omdat hij een schedel vasthoudt. Zijn andere voorarm is meer in pronatie dan op die plaat, waar die in supinatie is, en de stand van zijn benen is er een spiegelbeeld van. De 'spierman' op Zakynthos heeft wel degelijk dezelfde melancholische blik maar toch met bewondering kijkend naar de schedel. Dit beeld werd afgewerkt in de brongietelerij De Clercq-Ginsberg in

Oostakker. De sokkel met het wapenschild van de familie Vesalius (met de drie wezels verwijzend naar de stad Wesel, de bakermat van de familie Vesalius) werd gerealiseerd door Chantal Pollier, beeldend kunstenaar uit Ledeberg, naar een ontwerp van dr. Theodoor Goddeeris uit Kortrijk.

Het idee van de spierman, die de schedel vasthoudt, is symbolisch voor het zoeken naar de schedel van Vesalius naar de droom van de kunstenaars, met het uiteindelijke doel voor ogen om tot een gezichtsreconstructie van Andreas Vesalius te kunnen overgaan.

Scrotale asymmetrie gerespecteerd

Voor ons was het vooral opvallend dat bij de creatie van het nieuwe bronzen Vesalius-monument door de beeldende kunstenaars met de meest voorkomende natuurlijke lichamelijke toestand werd rekening gehouden, m.a.w.

* BIOMAB = Biological and Medical Art in Belgium.

** AEIMS = Association Européenne des Illustrateurs Médicaux et Scientifiques.

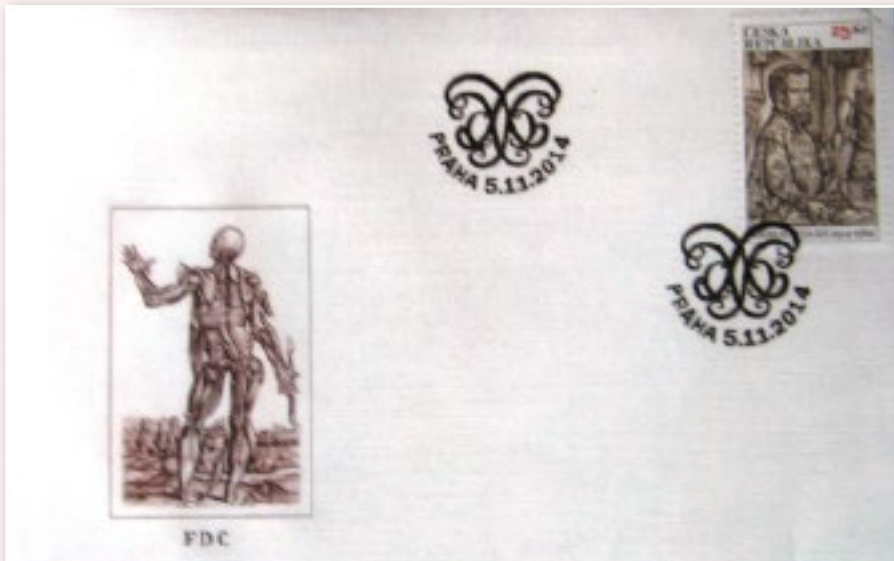
dat de scrotale asymmetrie met lager gelegen linker testikel duidelijk weergegeven werd. Het strekt de kunstenaars Richard Neave en Pascale Green-Pollier tot eer! Zij lieten zich niet misleiden door de testikelpositie bij de 'spiermannen', in front afgebeeld in de *Fabrica* 1543 (Prima et Tertia Musculorum Tabula), alwaar de rechter testikel lager hangt! ...

Em. prof. dr. Omer Steeno & dr. Maurits Biesbrouck

De Tsjechische Post brengt ons als tiende land in het Vesaliusjaar 2014 de 20ste Vesalius-postzegel

Tot op heden brachten tien landen samen twintig Vesalius-postzegels uit: België (1942, 1964, 1993), Tunesië (1958), Transkei (1965), Hongarije (1989), Djibouti (2006), Letland (2007) en The Marshall Islands (2012) met telkens één postzegel; in het Vesaliusjaar 2014 zorgden bpost (België) en de Portugese Postdiensten ieder voor vijf afbeeldingen uit de *Fabrica* en het Epitome.

Op 5 november 2014 bracht de Tsjechische postdienst een postzegel ter waarde van 25 kronen uit met het portret van Andreas Vesalius, gegr-

The first day sheet' van de Vesalius-postzegel, uitgebracht door de Tsjechische Postdienst op 4 november 2014.

Prof. Ir. Arch. Zdenek Ziegler als grafische ontwerper van de Vesalius-postzegel naar het portret van Andreas Vesalius door Jan Steven van Calcar.

veerd door Jan Steven van Calcar. Het houtblok met het portret werd gebruikt in de Fabrica (edities 1543 en 1555), het Epitome (1543) en in de Chinawortel brief (1546).

De Tsjechische postzegel is grafisch ontworpen door Ir. Arch. Zdenek Ziegler (°Praag, 27 oktober 1932), afgestudeerd aan de Faculteit Bouwkunde te Praag in 1961. Vanaf 1990 werd hij professor en van 2000 tot 2003 zelfs rector van de Academie voor Architectuur en Beeldende Kunsten te Praag.

De etser Vaclav Fajt (°Pilsen, 4 augustus 1952) kreeg zijn opleiding in de Hoge School voor Kunsten in Turnov en daarna aan de Bijzondere Kunstacademie in Praag. Onder het communistisch bewind in Tsjecho-Slowakije werden zijn ontwerpen voor postzegels steevast geweigerd om politieke redenen daar hij geen lid was van de creatieve kunstenaarsunie. Om daar lid van te worden diende men toe te treden tot de Communistische Partij, hetgeen hij bleef weigeren. Alleen op het einde van het totalitaire regime kreeg hij de kans zich op kunstgebied te manifesteren. Zijn eerste twee postzegelwaarden (1983) hadden de Natuurbescherming als topic. Deze eerste postzegels werden meteen als beste natuurzegels in Italië bekroond. Dit was het begin van een succesvolle carrière. Na de splitsing van het land graveerde hij vele postzegels zowel voor Tsjechië als voor Slowakije. Hij beeldde o.m. President Vaclav Havel uit op een postzegel ter gelegenheid van diens 60ste verjaardag (1996).

Hoewel de aanblik van deze Tsjechische Vesalius-postzegel onmiddellijk doet denken aan de Hongaarse, is zowel de uitvoering als de portret gelijkenis van een veel hogere kwaliteit.

Het blijft verbazingwekkend dat niet meer landen tijdens het Vesaliusjaar 2014 herdenkingszegels uitbrachten! ...

Em. prof. dr. Omer Steeno

Ontwikkelings- samenwerking

Ontwikkelingssamenwerking

Artsen & Apothekers Alumni Leuven
www.alumni-ontwikkelingssamenwerking-leuven.be

Oncologie in Congo: een pril begin

Op vrijdag 16 januari 2015 verdedigde **dr. Gertrude Luyeye** aan de KU Leuven haar doctoraat met als titel **'Breast Cancer in the Democratic Republic of Congo: Awareness, Diagnosis and Treatment in a Country with Limited Resources'**.

Dr. G. Luyeye

Dr. Gertrude Luyeye is radioloog in het Algemeen Referentiehospitaal van Kinshasa (beter gekend onder de naam *Mama Yemo*) en werkleider aan de Universit  Kasa-Vubu in Boma. Zij was diensthoofd van medische beeldvorming in het Mama Yemo hospitaal tussen 2006 en 2012 waar zij als eerste in Congo digitale radiologie introduceerde. In die periode organiseerde ze ook symposia in Kinshasa waaraan ook Leuvense professoren deelnamen. In 2007 en 2009 kreeg ze een Alumnibeurs van drie maanden om te Leuven een voortgezette opleiding te volgen in medische beeldvorming.

Tijdens de stages in Leuven ontstond interesse om zich verder te specialiseren in de screening van borstkanker. Dit zou finaal het onderwerp worden van het doctoraal proefschrift dat op 16 januari verdedigd werd. Promotor was prof. Erik Van Limbergen en copromotoren prof. Guy Marchal en prof. Chantal Van Ongeval. Verscheidene medewerkers van dr. Luyeye kregen in Leuven opleiding in mammografie en echografisch onderzoek dankzij financiering door onze Alumnivereniging voor Ontwikkelingssamenwerking. Op die wijze kon in Kinshasa een multidisciplinaire oncologische unit gevormd worden en kon gestart worden met een eerste descriptieve studie van borstkanker. In de periode 2010-2013 kreeg ze een grant van de Marc Vervenne Stichting waarbij jaarlijks drie maanden konden doorgebracht worden in Leuven voor analyse van de gegevens en scriptie van artikels. Ook LUMOS steunde haar voor de aanschaf van een digitaal mammografietoestel.

V.l.n.r.: em. prof. dr. G. Marchal, dr. G. Luyeye en em. prof. dr. F. Verdonck

In Congo bestaat geen kankerregister en wordt geen systematisch onderzoek uitgevoerd naar de incidentie van verschillende kankers, inclusief borstkanker. Men kan zich enkel baseren op extrapolatie van cijfers van omliggende landen, die al iets verder staan op gebied van registratie en screening, zoals Oeganda. Uit de meest recente cijfers (GLOBOCAN 2012) voor Sub-Saharisch Afrika blijkt dat de incidentie slechts een derde bedraagt van deze in hoge-inkomenslanden, terwijl de mortaliteit ongeveer gelijk is. Verschillende factoren liggen aan de basis van de relatief hoge mortaliteit: een te laattijdige detectie, gebrek aan follow-up en afwezigheid van een adequate behandeling. Dit geldt niet alleen voor borstkanker maar ook voor andere kankers en voor chronische aandoeningen in het algemeen. Nochtans neemt de incidentie ervan toe, vooral in een stedelijke omgeving.

Dr. Gertrude Luyeye vormde eerst een ploeg experts bestaande uit artsen, verpleegkundigen en vrijwilligers. Daarna werden via radio, TV, vrouwenorganisaties en vooral de kerken, sensibiliseringsacties gevoerd. Het verder onderzoek spitste zich toe op vrouwen met een palpabele (goed-of kwaadaardig) tumor. Hierbij werden een vierduizendtal vrouwen onderzocht. Diegenen waarbij een gezwel gepalpeerd werd (dit waren er een vijfhondertal), werden doorverwezen voor verder onderzoek. Slechts een derde meldde zich voor een mammo- en echografie. In totaal werden 100 kankers gediagnosticeerd door naaldbiopsie waarbij beroep gedaan werd op een samenwerking met prof. Marleen Praet, diensthoofd pathologie van UGent. Uit een vergelijkende studie tussen Kinshasa en Leuven kon dr. Gertrude Luyeye besluiten dat borstkanker in Congo op

jongere leeftijd voorkomt en dat de tumor agressiever is en een minder goede prognose heeft. Vroegtijdige detectie kwam eerder zelden voor, en vrouwen consulteerden meestal in een laattijdig stadium. Ook kon ze, in samenwerking met het Centrum voor Menselijke Erfelijkheid van UZ Leuven, voor het eerst een mutatie beschrijven die aanleiding gaf tot familiale borstkanker.

Naast het opzetten van een sensibiliteitscampagne en analyse van de tumor-karakteristieken beschreef dr. G. Luyeye verschillende cofactoren die aan de basis liggen van de lage graad van succes van borstkankerbehandeling in een land als Congo.

Dit onderzoek was mogelijk door de inbreng van verschillende organisaties en instellingen: LUMOS, VLIR-UOS, de Marc Vervenne Stichting, het departement pathologie van UGent, het departement van medische beeldvorming van UZ Leuven, en de Alumnivereniging voor Ontwikkelingssamenwerking Leuven. In de loop van de laatste twee jaar was dit doctoraat het achtste (vier in Leuven, vier in UNIKIN) in de rij waartoe onze vereniging een belangrijke bijdrage

De jury

geleverd heeft. In de loop van 2015 zullen nog minstens twee Congolese doctoraten gerealiseerd worden zodat de teller op tien komt. Wij zullen hierbij ook in de postdoctorale fase een actieve samenwerking blijven promoten. Wij hopen hiermee op een duurzame manier bij te dragen tot de heropbouw van het medisch onderwijs en klinisch wetenschappelijk onderzoek in Congo.

Nieuws uit UZ Leuven

Bouwen aan de toekomst: een nieuw vrouw- en kindziekenhuis

In 1970 vormde de bouw van het kinderziekenhuis de basis voor campus Gasthuisberg. Vandaag, meer dan 40 jaar later, bouwt UZ Leuven verder aan de zorg voor vrouw en kind: alle activiteiten rond zwangerschap, bevalling en zorg voor moeder en kind worden gebundeld onder één dak. De bouwwerken zijn net gestart, tegen 2018 moet het nieuwe vrouw- en kindziekenhuis in gebruik zijn.

Een ruime, aangename ontvangthal verwelkomt bezoekers en fungeert als draaischijf

Via bruggen is er nauwe aansluiting tussen het vrouw- en kindziekenhuis (links) en het gebouw kritieke diensten (rechts)

Het nieuwe vrouw- en kindziekenhuis bestaat uit twee gebouwen (fase IVb1 en IVb2), verbonden met een glazen loopbrug. Er is plaats voor zowel ambulante zorg als gehospitaliseerde patiënten. Ook de nog te realiseren toegangszone met ondergrondse parkeerruimte voor bezoekers maakt deel uit van het project.

Voor vrouw ...

Het concept is dat van een 'perinataal centrum': één logisch geheel waarbinnen moeder en baby verzorgd kunnen worden in de periode voor en na de bevalling. Dat centrum bestaat uit verloskamers, de kraamafdeling, de 'maternal intensive care' (MIC), neonatale zorg (N*) en de al gerealiseerde neonatale intensieve zorgafdeling (NIZ). De focus gaat ook naar het verder uitbouwen van hooggespecialiseerde zorgprogramma's en expertzorg, waarvoor wordt doorverwezen naar UZ Leuven.

Concreet worden alle consultaties, het dagziekenhuis (8 plaatsen), het ferti- teitscentrum (12 plaatsen), het bevallingskwartier en de hospitalisatieafdelin- gen (65 bedden) in het nieuwe centrum ondergebracht. Via een brug naar het gebouw kritieke diensten (fase IVa) krijgt het bevallingskwartier direct aan- sluiting bij de neonatale intensieve zorgafdeling. Het bevallingskwartier zelf heeft twaalf verloskamers en twee operatiezalen voor keizersnede en foetale chirurgie.

... en kind

Kinderen en hun ouders kunnen terecht in een kindvriendelijk geheel met con- sultatieruimtes, een dagziekenhuis en nierdialyse. Bedoeling is ook de multi- disciplinaire consultaties verder uit te breiden, zodat patiënten met complexe problemen op een deskundige en efficiënte manier geholpen kunnen worden.

De hospitalisatieafdelingen voor kinderen tellen in totaal 118 bedden. Ver- nieuwend is dat er gekozen werd voor een totaal andere organisatiestructuur. Om een patiëntje toe te wijzen aan een afdeling geldt niet langer de leeftijd als criterium, maar wel het zorgprogramma. Concreet komen er polyvalente kinderkamers die geschikt zijn voor zowel zuigelingen, peuters, kleuters als adolescenten. Die nieuwe organisatie maakt het mogelijk om de beschikbare bedden flexibel te benutten en de expertise van alle medewerkers optimaal in te zetten.

Speciale aandacht gaat naar de toegankelijkheid met rolstoel voor kinderen van alle leeftijden en in allerlei graden van zelfredzaamheid. Dat is vooral be- langrijk voor de revalidatiepatiëntjes, die momenteel nog in campus Pellen- berg verblijven.

In het kader van een 'family-centered care' komen er op de afdelingen polyva- lente ruimten die onder andere dienst kunnen doen als lounge voor de ouders.

Er komt ook een medium-care-afdeling, die bestaat uit 13 bedden, waarvan een deel gereserveerd is voor oncologische patiëntjes.

Oog voor onderwijs

Kinderen die in UZ Leuven zijn opgenomen hebben de mogelijkheid om in het ziekenhuis onderwijs te krijgen. De ziekenhuisschool vormt daarom een be- langrijk onderdeel van het nieuwe gebouw. Zo hoeven zieke kinderen geen

onderwijs te missen, kunnen ze het contact met hun klasgenootjes thuis onderhouden en zetten ze een deel van hun normale leven verder.

Aansluiting kinderpsychiatrie

In een apart gebouw (fase IVb3) komt de dienst kinderpsychiatrie. Dat gebouw is geen onderdeel van het vrouw- en kindziekenhuis maar sluit er wel nauw bij aan. Kinderpsychiatrie krijgt een meer huiselijke accommodatie met een eigen buitenruimte. Naast 40 individuele patiëntenkamers verdeeld over vijf 'huizen', is er plaats voor dagopvang (7 plaatsen), consultatieruimten en een therapiezone. Alles sluit vlot aan bij de voorzieningen in het naastgelegen witte gebouw voor volwassenen- en ouderenpsychiatrie.

Concept

Een aangename omgeving voor patiënten was het uitgangspunt bij het ontwerp van het vrouw- en kindziekenhuis. Dat komt tot uiting in de ruime, hoge ontvangsthal met een grote centrale binnenstraat. Die ontvangsthal doet dienst als centrale draaischijf en sluit aan bij de straat die het gebouw verbindt met de nieuwe ingangszone van het ziekenhuis.

Zes patio's met veel glas in het hart van het gebouw zorgen ervoor dat het daglicht op alle niveaus doordringt. Door het gebruik van okerkleurige gevelstenen krijgt het ziekenhuis een frisse en lichte uitstraling. Aangename kleuren en lichte, transparante materialen moeten kinderen snel geruststellen. Het gebouw heeft ook een groot dakterras, toegankelijk voor de patiënten en hun familie.

Om een verblijf in het vrouw- en kindziekenhuis zo comfortabel mogelijk te maken, bieden alle kamers faciliteiten voor rooming-in. Naast ruime en overwegend individuele patiëntenkamers, komen er ook voldoende ontspannings- en therapieruimten.

Artsen en het zorgpersoneel krijgen een aangename, lichte en luchtige werkomgeving, gescheiden van patiënten en bezoekers, met aandacht voor ergonomie, met overlegmogelijkheden en een intelligent informatie- en communicatiesysteem. De ondersteunende bureauezones situeren zich in het gebouw IVb2 en sluiten via overdekte loopbruggen aan op de klinische zones.

Bron: InfuUZ UZ Leuven

Wat komt er op elke verdieping?

Niv +01

Consultatie kindergeneeskunde
Consultatie gynaecologie en verloskunde (inclusief echocentrum)
Consultatie centrum menselijke erfelijkheid
Daghospitalisatie vrouw: 8 plaatsen

Niv +02

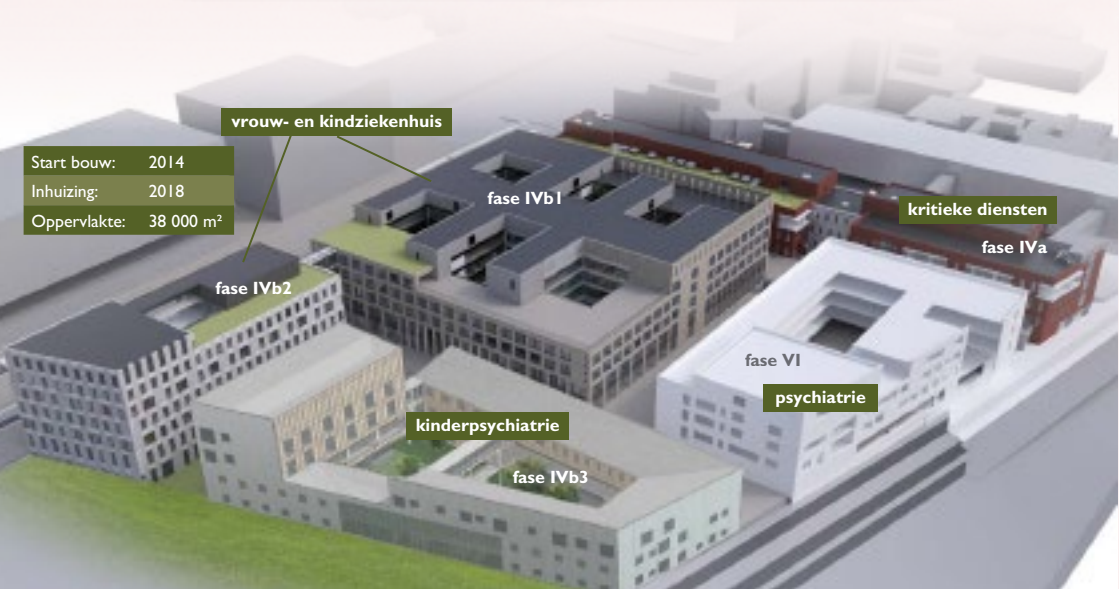
Daghospitalisatie kind: 30 plaatsen
Fertiliteitscentrum: 12 plaatsen
Melkkeuken en logistieke hub

Niv +03

Bevallingskwartier met 12 bevallingskamers en 2 OKa's
Eenheid neonatale zorgen (N*) met 7 bedden
Kraamafdeling: 65 bedden

Niv +04 en +05

Hospitalisatie kindergeneeskunde:
118 bedden (waarvan 13 medium care), het revalidatiecentrum
en de ziekenhuisschool

Start bouw: 2014
Inhuizing: 2018
Oppervlakte: 38 000 m²

20 jaar thoraxheelkunde in UZ Leuven

In september 2014 vierde de dienst thoraxheelkunde zijn twintigjarig bestaan met een internationaal symposium. We spraken over verleden, heden en toekomst met medisch diensthooft prof. dr. Paul De Leyn.

"De eerste thoracale ingreep in Leuven werd al in 1932 uitgevoerd door prof. Albert Lacquet", zegt professor De Leyn. "Wat we nu eigenlijk vieren is dat er sinds 20 jaar één dienst thoraxchirurgie bestaat. Voordien waren er twee afdelingen. Enerzijds was er de afdeling longchirurgie in campus Pellenberg, opgestart in 1957 en geleid door professor Georges Stalpaert en later professor Georges Deneffe. En anderzijds had je een afdeling thoraxheelkunde, eerst in campus Sint-Pieter, en later in campus Gasthuisberg, onder leiding van professor Jacques Gruwez en later professor Toni Lerut. Ondertussen is de dienst thoraxheelkunde van UZ Leuven de grootste van België en hebben we een heel sterke nationale en internationale reputatie, ook op het vlak van klinisch onderzoek. Dat blijkt ook uit de vele buitenlandse bezoekers die we ontvangen op onze dienst."

Prof. dr. Paul De Leyn: "Onze goede resultaten zijn alleen mogelijk dankzij een schitterende samenwerking met andere medische diensten en dankzij onze uitstekende verpleegkundigen en paramedici."

Vroeger waren er alleen 'open' operaties (links). Nu gebeurt een groot deel van de ingrepen endoscopisch (rechts), met kleinere littekens, minder pijn en sneller herstel.

Groei en kwaliteit

En de dienst groeit nog steeds: sinds 2010 is het aantal ingrepen met 21 procent gestegen tot zo'n 1.400 per jaar. 70 procent daarvan heeft te maken met kanker.

"Onze kwaliteit en groei danken we aan een aantal factoren. Op de eerste plaats steunen we op een schitterende samenwerking met verschillende andere medische disciplines en diensten in ons

ziekenhuis. Bovendien kunnen we rekenen op uitstekende verpleegkundigen en paramedici, zowel in de operatiezaal als op de afdelingen."

"Met de structuur van zorgprogramma's dragen onze diverse stafleden verantwoordelijkheid voor verschillende programma's, zowel voor de praktische organisatie als de profilering. Jaarlijks organiseren we een internationaal symposium met buitenlandse experts. En omgekeerd heeft iedereen van de staf voor een langere periode in het buitenland verbleven voor bijkomende opleidingen. Dat verruimt onze visie en brengt vernieuwing aan."

Thoracale heekunde: wat is dat precies?

Bij thoracale heekunde opereert men aandoeningen in de thorax (borstkas), behalve als ze te maken hebben met het hart en de grote bloedvaten. Concreet gaat het dus om operaties aan de longen, de slokdarm, de thoraxwand, het middenrif en het mediastinum (de zone tussen het hart en de longen).

Longtransplantatie: derde grootste centrum in Europa en top tien in de wereld

65 procent patiënten van buiten Vlaams-Brabant

Tertiair centrum

"In 2014 zien we dat 65 procent van onze patiënten van buiten Vlaams-Brabant komt. Dat geeft duidelijk aan dat we een tertiair centrum zijn: er wordt naar ons doorverwezen door andere ziekenhuizen en specialisten. Ter vergelijking: voor heel UZ Leuven is dat 44 procent."

"Een voorbeeld van zo'n tertiaire pathologie is het longtransplantatieprogramma. De eerste transplantatie in UZ Leuven werd uitgevoerd in 1991, intussen staat de teller op meer dan 800 en ligt de vijfjaarsoverleving van de patiënten op 80 procent. Met die cijfers zijn we het derde grootste centrum in Europa en zitten we in de top tien van de wereld."

"Daarnaast hebben we nog een aantal heel sterke programma's, zoals slokdarmchirurgie en longchirurgie. We behandelen ongeveer 150 longpatiënten per jaar en we opereren doorgaans meer dan 100 patiënten met slokdarmkanker per jaar. Het recente rapport van het Kenniscentrum bevestigt dat dergelijke ervaring loont: er bestaat een duidelijke relatie tussen enerzijds het aantal ingrepen dat een ziekenhuis uitvoert en anderzijds de kans op overlijden in het ziekenhuis en de overleving op lange termijn. Het heeft wel als gevolg dat het aantal patiënten in UZ Leuven nog toeneemt. We schatten dat we dit jaar zo'n 140 resecties voor slokdarmcarcinoom zullen uitvoeren."

Endoscopie en PET-scan

Professor De Leyn: "In die twintig jaar is er natuurlijk veel veranderd op onze dienst. Een belangrijke evolutie is de komst van de minimaal invasieve of endoscopische heelkunde. Bij longtumoren bijvoorbeeld zien we dat nu 63 procent van alle operaties via zo'n 'kijkoperatie' gebeurt. Voor vroegtijdige kleine tumoren is dat zelfs meer dan 90 procent. Ook voor slokdarmchirurgie verloopt al een derde van de ingrepen endoscopisch. Dat is voordelig voor de patiënt: hij heeft minder pijn en kan sneller naar huis."

"Daarnaast deed in 1997 de PET-scan zijn intrede in UZ Leuven. Dat was heel belangrijk, zeker voor de diagnosestelling. De PET-scan maakt het mogelijk te

// Belangrijkste evolutie: multimodale behandeling en teamwerk //

bepalen of een longletsel al dan niet kwaadaardig is en je kunt er kleine uitzaaiingen mee opsporen, zowel in de klieren als in de organen. Onze diagnoses zijn daardoor veel accurater geworden. We hebben altijd veel onderzoek uitgevoerd met de PET-scan, vooral in samenwerking met nucleaire geneeskunde."

Multimodaal en multidisciplinair

"Een nog belangrijkere evolutie is die naar multimodale behandeling en teamwerk. De inbreng van andere diensten en behandelingen wordt steeds belangrijker. Vroeger was het een kwestie van 'kun je opereren of niet?'. Nu is het veel meer dan dat. Je wordt geopereerd, maar er zijn nog bijkomende behandelingen: er kan een voorafgaande behandeling met chemotherapie gebeuren, of na de operatie kan aanvullend nog chemo of radiotherapie gegeven worden. De multidisciplinaire samenwerking in het MOC, het multidisciplinair oncologisch consult, komt de patiënt echt ten goede, met aanzienlijk hogere overlevingskansen. Zo had slokdarmcarcinoom vroeger een heel negatieve connotatie. Door vroegere diagnose en multidisciplinaire samenwerking hebben patiënten nu toch 50 procent kans om na vijf jaar nog te leven."

"Ik verwacht dat er nog heel wat zaken gaan veranderen, al is het moeilijk te voorspellen wat precies. Men droomt ervan om tumoren te behandelen zonder chirurgie, door bestraling of door immunotherapie. Vele jaren geleden werd er op congressen al gesproken over het inspuiten van vaccins. Maar zo veel jaren later merk je aan de cijfers dat we nog niet zo ver zijn: we opereren nog steeds. Ik denk dus wel dat thoracale heekunde nog een hele tijd een belangrijke rol zal spelen."

Bron: InfuUZ UZ Leuven

Programma's

Permanente Vorming

PENTALFA

Bij Pentalfa wegen de laatste loodjes niet het zwaarst, integendeel. Ook in de laatste maanden van dit academiejaar hebben we nog een paar pareltjes van lezingen die u niet mag missen.

Pentalfaprogramma (april-mei 2015)

02/04/2015	Uitdagingen bij het voorschrijven en afleveren van orale kankerbehandelingen: mythes en feiten	Apr. Tine Van Nieuwenhuysse
23/04/2015	Wat verandert er voor de ziekenhuisarts door de Invoering van ICD-10-BE?	Prof. dr. Hilde Pincé
07/05/2015	Van osteoporose naar fractuurpreventie	Prof. dr. Dirk Vanderschueren
21/05/2015	Acuut nierlijden - work in progress	Prof. dr. Björn Meijers
28/05/2015	Hepatitis C: nieuwe ontwikkelingen	Prof. dr. Frederik Nevens

Blijf op de hoogte!

Bent u verhuisd? Laat het ons dan weten via pentalfa@med.kuleuven.be. Ook voor al uw andere vragen, bedenkingen of uitdagingen kan u op dit adres terecht.

Digitaal:

Website: <http://www.pentalfa.be/>

Facebook: <http://www.facebook.com/kuleuven.pentalfa>

Twitter: http://www.twitter.com/KUL_Pentalfa

U kan ons ook via de gebruikelijke kanalen contacteren:

Adres: Pentalfa - Onderwijs en Navorsing II

Herestraat 49 bus 400 - 3000 Leuven

Telefoon: 016 37 77 09

Vereniging van Alumni van de Faculteit Geneeskunde (ALFAGEN) van de KU Leuven

O&N2 – Campus Gasthuisberg – Herestraat 49 bus 400 – 3000 Leuven
Tel. +32 16 33 06 24 / +32 16 33 06 11
Email: info@vesaliusonline.be

Lidmaatschap 2015:	€ 50
Erelid:	€ 150
Afgestudeerd vóór 1974:	€ 35
Afgestudeerd in 2012, 2013 of 2014:	€ 30
Laatste fase basisopleiding arts:	GRATIS
Laatste fase BMW:	GRATIS
Werkzaam in een ontwikkelingsland:	GRATIS

Ontwikkelingshulp geneesheren en apothekers Alumni Leuven

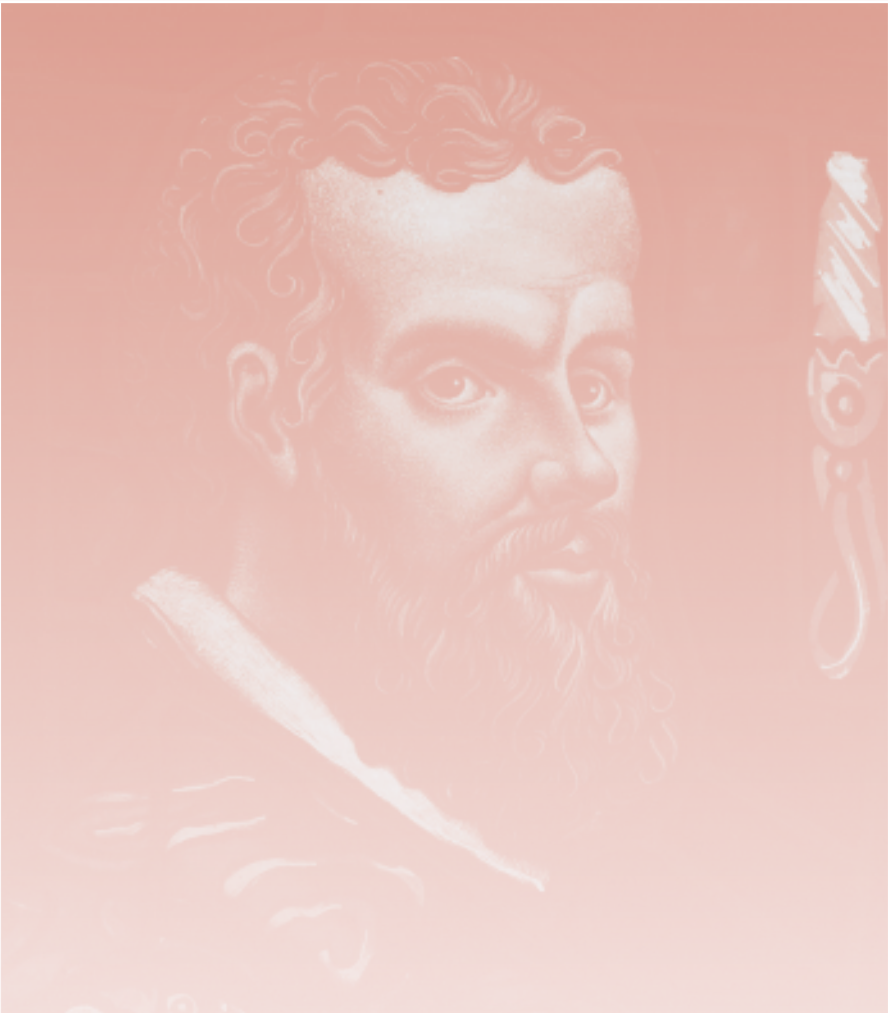
Ontwikkelingsamenwerking
Artsen & Apothekers Alumni Leuven

O&N2 – Campus Gasthuisberg
Herestraat 49 bus 400, 3000 Leuven
Tel. +32 16 33 06 24 / +32 16 33 06 11
Email: info@vesaliusonline.be
Website: www.alumni-ontwikkelingssamenwerking-leuven.be

Bijdragen voor de actie "Medische Ontwikkelingshulp" zijn steeds welkom op
rekening IBAN: BE80 4310 0585 0177 en BIC: KREDBEBB
van "Ontwikkelingshulp Geneesheren en Apothekers-Alumni Leuven"

Meer info op www.alumni-ontwikkelingssamenwerking-leuven.be

*****Stortingen van minimum 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar*****

Hoofredactie: Chris Geens

Redactieraad: Chris Geens, Luc Missotten, Fons Verdonck, Jaak Jaeken, Anouk De Smet, Chris Mertens, Sonja Wuyts, Hilde Terclavers en Dirk Van Raemdonck

Eindredactie: Hilde Terclavers

Lay-out & druk: Drukkerij Van der Poorten - Leuven

Verantwoordelijke uitgever: Chris Geens, O&N2 – Campus Gasthuisberg Herestraat 49 bus 400 – 3000 Leuven

COÖRDINATIE: VERENIGING VAN DE ALUMNI VAN DE FACULTEIT GENEESKUNDE VAN DE KU LEUVEN

O&N2, HERESTRAAT 49 BUS 400, B-3000 LEUVEN. TEL. +32 16 33 06 24 / +32 16 33 06 11

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: O&N2 - C. GEENS, HERESTRAAT 49 BUS 400, B-3000 LEUVEN